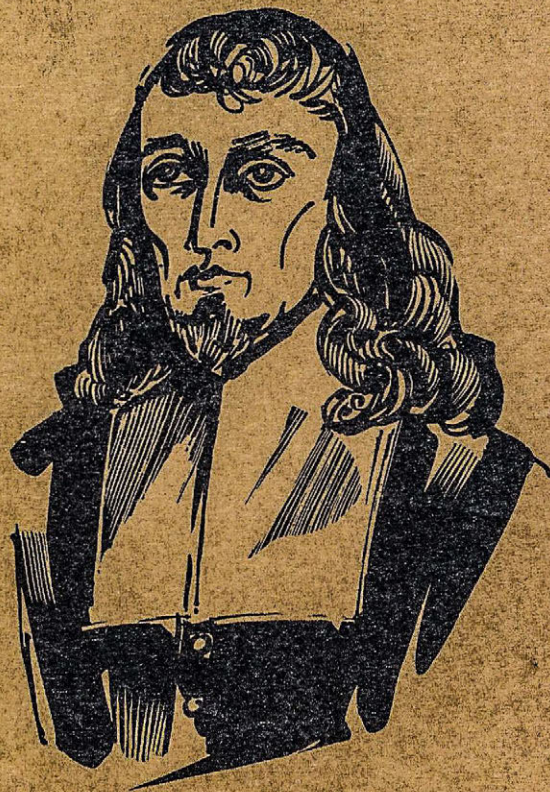

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ

SPALIS 1967

Nr. 4 (28)

BIULETENIS

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos Organas.

Leidžia: Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija.

Redaguoja: Vyr. Redaktorius Dr. S. Biežis.

Atsakomąsias Redaktorius Dr. M. Budrienė
9236 So. Longwood Drive,
Chicago, Illinois 60620.

Redakcinė Kolegija: Dr. S. Budrys, Dr. A. Garūnas, Dr. F. Kaunas, Dr. R. Povilaitis, Dr. V. Tauras, Dr. M. Vygantas ir B. Kožičienė.

Redakcijos bendradarbiai: Dr. V. Avižonis, Dr. K. Balukas, Dr. Z. Brinkis, Dr. Z. Danilevičius, Dr. K. Gudaitis, Dr. D. Jasaitis, Dr. J. Kriaučiūnas, Dr. J. Meškauskas, Dr. V. Ramanauskas, Dr. A. Pacevičius, Dr. V. Vaitkus ir Dr. A. Zotovas.

Administratorius: Irena Makštutienė,
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453.

Prenumeratos kaina: \$4.00.

Spausdina M. Morkūno spaustuvė.

Straipsniai su autorių pavarde ar slapyvarde nebūtinai išreiškia leidėjų ir redakcijos nuomonę. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra kalbos, formos ir stiliaus atžvilgiu.

LITHUANIAN MEDICAL BULLETIN

Dr. M. Budrys — Managing Editor
9236 So. Longwood Drive,
Chicago, Illinois 60620

Subscription \$4.00 per year.

Biuletėnis išeina 4 kartus i metus. Prenumeratos kaina 4 doleriai, mokama kartu su nario mokesčiu skyrių iždininkui.

Kolegos nepriklausą draugijoms prašomi siųsti prenumeratos mokesį Lietuvos Gydytojų Biuletėnio Administratoriui:

Irena Makštutienė,
8743 Mobile Avenue,
Oak Lawn, Illinois, 60453.

T U R I N Y S

<i>Dr. Karolius Kuršius</i>	119
Dr. A. Garūnas	
<i>Šeštasis PLGS ir ALGS Suvažiavimas</i>	121
<i>PLGS ir ALGS pirmininko dr. S. Budrio kalba</i>	126
<i>Ohio LGD pirmininko dr. H. Brazaičio kalba</i>	127
<i>Dr. Jurgio Balčūno kalba</i>	129
<i>Medicina dabartinėje Lietuvoje</i>	131
Dr. V. Šaulys	
<i>Išvaizda ir asmenybė</i>	136
Dr. V. Paprockas	
<i>Kraujospūdzio problema</i>	140
Dr. J. Meškauskas	
<i>Pirminė hipertensija</i>	142
Dr. V. Bergas	
<i>Redaktorės atsakymai</i>	144
<i>Anapus Sierra — Andų kalnų ir Amazonės</i>	145
Dr. H. Armanas	
<i>Veikla</i>	148
<i>Atžalynas</i>	151
<i>Moterų Kampelis</i>	153
Veda B. Kožičienė	
<i>Kronika</i>	155
Veda dr. A. Garūnas	

VIRŠELYJE. Dr. Karolius Kuršius — dr. Alexander Carolus Cursius - Curtius.

Pereitas Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas praėjo gana sklandžiai ir darnioje nuotaikoje. Ankstybesnių suvažiavimų metu daug energijos ir laiko sugaišindavome Sąjungos įstatų bei reguliamųjų taisyklių ir papildymų, o tas įnešdavo nemaža kartelio ir nesklandumų. Pasibaigė kūrimosi ir organizavimosi pirmasis dešimtmetis, todėl dabar reiktų pradėti PLGS ir ALGS veiklą plėsti ir mėginti apjungti visus lietuvius gydytojus, išsiblaškusius laisvajame pasaulyje.

Itin svarbus ir gal sunkus uždavinys bus surasti ir išlaikyti mūsų jaunuosius gydytojus, kurie baigę studijas ir įsitraukę į savo profesinį darbą atitrūksta nuo mūsų kamieno.

Buvo mėginta įsteigti Maryland'o lietuvių gydytojų draugiją, bet nepasisekė, nors ten gyvena gana didelis skaičius lietuvių gydytojų. Daug geriau sekėsi „Lietuvių Gydytojų Biuleteniui“ šį uždavinį atlikti. 1967 metų antrasis numeris buvo pavadintas „tarptautiniu“ ir jame buvo išspausdinti straipsniai gauti net iš devyniose valstybėse gyvenančių lietuvių gydytojų, kurie yra įsikūrę penkiuose kontinentuose. Atrodo, kad Biuletenis savo paskirtį palaikyti ryšius tarp lietuvių gydytojų bus pasiekęs.

Buvusioji PLGS ir ALGS Centro valdyba Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos dešimtmečiui atžymėti išleido dr. Aleksandro Karoliaus Kuršiaus disertaciją apie inkstų ir šlapimo pūslės akmenį, parašytą prieš 300 metų čia Amerikoje ir apginta Leidene, Europoje. Šio leidinio paskirtis buvo ne tik mums patiems pasidžiaugti, kad mes ir anais laikais turėjome žmonių, davusių gražų įnašą į tų laikų medicinos mokslą, bet parodyti pasauliui, kad lietuvis 1662 metais buvo pažangus mokslas ir buvo visapusiškai išlavintas, kad galėjo ne tik gydyti, bet ir profesoriauti bei įsteigti aukštesniąją mokyklą šiame krašte. Šis leidinys amerikiečių yra priimtas su daug didesniu entuziazmu, negu mūsų pačių. Redakcija gauna daug laiškų iš asmenų, norinčių šią knygą įsigyti savo bibliotekoms.

Gražu, kad pastarojo suvažiavimo metu PLGS apsiėmė būti Biuletinio leidėju ir mėginti iš redakcijos ir administracijos perimti rūpestį, kaip jį išlaikyti ir iš kur gauti pinigų sekančiam numeriui.

Perėjus Centro Valdybai į Cleveland'ą, norėjusi palinkėti, kad naujoji vadovybė nemėgintų „iššluoti“ visko, kas buvo padaryta ruo Sąjungos kūrimosi pradžios, bet tęstų pradėtą steigėjų darbą ir kartu ruošytų naujus planus Sąjungos veiklai didinti.

Dr. Stasys Budrys

Redakcijos stalčiuje

Mieli kolegos:

Šis Biuletenio numeris yra skiriamas VI-tajam Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų suvažiavimui. Buvusieji vėl išgyvens suvažiavimą ir prisimins malonias dienas Clevelande, o nebusieji žinos, ką mes ten veikėme ir kitą kartą tikrai nutars atvykti.

Žemiau duosiu savo pranešimą, skaitytą suvažiavimo metu.

„Kaip žinote Lietuvių Gydytojų Biuletenis pasirodė 1960 m. spalio mėn. 1961 metais III-jo ALGS suvažiavimo metu Biuletenis buvo pripažintas ALGS oficiozu. Nuo 1964 metų Biuletenis, pakeitęs savo išvaizdą, pradėjo eiti dabar esamo formato pavidalu. 1965 metais, įkūrus PLGS, Biuletenis pasidarė Sąjungos oficiozu.

Šiuo mano redaguojamuoju laikotarpiu (1965-1967) buvo išleisti 8 numeriai. Biuletenyje bandėme paminėti visus svarbesnius lietuviško gyvenimo įvykius, k. a. dr. K. Griniaus 100 metų gimimo sukaktį, Jaunimo kongresą, savo penkmetį ir kt. Gal daugiausia man buvo brangus taip vadinamas 'tarptautinis' numeris, kuriame surinkome straipsnius net iš 9 valstybių, tuo pačiu įrodydami, kad tikrai sugebėjome apjungti visus laisvojo pasaulio gydytojus.

Nežiūrint LGB redakcinės kolegijos ir bendradarbių didelių pastangų ir darbo Biuletinį išlaikyti turiningu ir patraukliu, su didele širdgėla patiekiu Biuletinio Administratorės apyskaitą, kuri toli gražu nėra nei džiuginanti, nei drąsinanti:

Pajamos:

Dr. Valterienės plokštelės	\$ 20.00
Kalėdiniai sveikinimai	\$10.00
Pavienios prenumeratos	\$267.00
Skelbimai	\$350.00
Skyrių prenumeratos	\$554.45

Viso: \$1201.45

Išlaidos:

Biuletinio spausdinimas	\$1260.00
Išsiuntimas	\$200.00
Vokai	\$9.25

Viso: \$1469.85

Trūkumas \$268.40

Šia proga norėčiau padėkoti redakcinei kolegijai — dr. S. Biežiui, kuris, savo dideliu visuomeniniu patyrimu, visad buvo didelė moralinė parama, visiems redakcinės kolegijos nariams ir bendradarbiams, kurie niekad neatsisakė atsiųsti straipsnių ir tuo padaryti Biuletinį tokiu, kokį jį šiandien matome. Ypatin ga padėka tenka dr. D. Jasaičiui, kuris net primindavo man, kad jau laikas jam atsųsti straipsnį, dr. J. Meškauskui, kuris niekad nepasakė „ne“, dr. H. Armanui, dr. Z. Danilevičiui, dr. J. Kriaučiūnui ir kitiems kurie rašė straipsnius ar korespondencijas. Tačiau gal didžiausia padėka ne tik mano, bet ir visų Biuletinio skaitytojų turėtų būti poniai I. Makštutienei, kuri praleidžia ne vieną sekmadienį, lipindama ženkliukus ir adresus ir siuntinėdama Biuletinį skaitytojams. Ačiū. Taip pat dėkoju Centro Valdybai ir atstovų suvažiavimui, kuris prieš dvejus metus paskyrė \$500.00 auką, kuri išgelbėjo mus iš bankroto. Tikiuosi, kas ir šis suvažiavimas parems Biuletinį ir padės mums ir toliau tęsti savo kuklų spaudos darbą.

Po šio pranešimo norėčiau prašyti PLGS suvažiavimą ir Sąjungos vadovybę paraginti PLGS ir ALGS padalinius: 1) surinkti prenumeratą ir ją laiku atsiųsti administratoriui, 2) paskirti mažą dalį savo pajamų Biuletinio išlaikymui, 3) paskatinti savo suvažiavimuose bei susirinkimuose skaitytas paskaitas persiųsti Biuletiniui, 4) paskirti draugijos atstovą, kuris palaikytų ryšius su redakcija.

Baigdama dar kartą noriu padėkoti visiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu man padėjo. Ačiū“.

Dr. Milda Budrienė
Atsakingoji redaktorė

• Dantų Gydytojų Žiniai:

Dėl vietos stokos šiame numeryje „Dantų Gydytojų skyrius“ nebus. Sekančiame numeryje bus ilgesnis straipsnis apie dantų gedimą, kurį parašė dr. Liudas Žibas.

DR. KAROLIUS KURŠIUS

Dr. A. Garūnas

Tokia antrašte atspausdintas veikalas 50 puslapių dydžio Chicagoje — pirmojo lietuvių gydytojo JAV-se disertacija. Redagavo dr. Stasys Budrys ir dr. Vaclovas Paprockas.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga, vadovaujama dr. St. Budrio, šios organizacijos pirmajam dešimtmečiui atžymėti perspausdino dr. Aleksandro Karolio Kuršiaus disertaciją, išleistą 1662 metais.

Dr. A. K. Kuršiaus (lot. rašė: Alex Carolus Curtius) disertacija — apie inkstų ir pūslės akmenis — išleista originalia lotynų kalba, duodant taip pat jos vertimus lietuvių ir anglų kalbomis. Ši disertacija parašyta 1662 metais Leideno universitete, Olandijoje. Jos tekstai visame pasaulyje tėra surasti tik du: Leidene ir Londone. Dr. V. Paprocko rūpesčiu buvo gauta tos disertacijos kopija.

Savo paruoštoje tai knygai įžangoje dr. Paprockas pažymi, kad dr. Kuršius buvo pirmasis mokytojas pirmosios aukštesnės mokyklos New Yorke (tada vadintame New Amsterdame) ir jis laikomas pirmu žymesniu gydytoju tame mieste. New Yorke tuo metu tebuvo 1500 gyventojų ir 200 namų. New Yorkas turėjo gydytojų ir anksčiau, bet lietuvis Kuršius savo kolegas pralenkė savo išsimokslinimu: jis buvo pedagogas, gydytojas, gamtininkas, teologas ir teisininkas. Savo jaunystėje lankė kelis universitetus ir, prieš atvykdamas į New Yorką, profesoriavo Lietuvoje.

Esamomis žiniomis dr. Kuršius 1662 m. buvo įsimatrikuliavęs į Leipzigo u-tą kaip lietuvis, teologijos daktaras, turįs teisės licenciata.

1659 m. dr. Kuršius 35 metų amžiaus, nevedęs, atvyko į JAV, New Yorką, kur buvo pirmuoju rektorium naujai steigiamos lotynų mokyklos. Taip pat jam buvo suteikta teisė praktikuoti mediciną.

Dr. Kuršius mokytojavo New Yorke dvejus metus. Po to grįžo į Olandiją, įstojo į Leideno u-tą gilintis medicinos studijose ir 1662 m. parašė ir viešai apgynė disertaciją apie „Inkstų ir šlapimo pūslės akmenį“. Apgynęs disertaciją dr. Kuršius Leidena paliko, ir apie jo tolimesnį gyvenimo kelią žinios nutrūksta.

Susipažinimui su 300 metų senumo disertacija duodam būdingesnių citatų (vertimas iš lotynų kalbos į lietuvių).

IVADAS

Grubiame mūsų pasaulyje (jis toks dėl grubaus pirmųjų tėvų priešinosi Kūrėjo potvarkiams) tarp kitų vargų ir ligų, kurios ruošia kelią neišvengiamam grįžimui į dulkes bei pelenus, taip pat ir akmuo lygiai apninka turtingus, vidutinius ir vargšus. Nuo to akmeniu lyjančio debesies niekas nesijaučia saugus nei ore, nei žemėje, nei jūroje. Vejasi jis pridurmais net toli iškeliaujanti, tirštai padengtą apeito pasaulio dulkių, atleikia pas bijanti svetimos padangės, nekviestas prisistato pas užsikvėpusius ant knygų ir raštų; nors neaplenkia net saikingai besimaitinančių, ji ypač džiugina sočiųjų kankynės. Todėl gydytojui pagrįstai dera kalbėti apie tokį visuotinį blogį.

Atsiradimo priežastys inkstų bei šlapimo pūslės akmenų šiaip aprašomos:

VIII

Šiems tarpusavyje veikiantiems dalykams kalbamą blogybę gimdyti pirmoje eilėje padeda skrandžio perkrovimas, iš viso, bet koks prisigėrimas ir prisikimšimas, o taip pat sėdimas gyvenimo būdas, kiekvienas reikalingos mankštos trūkumas, kaip tuose, kurie per daug save kamuoja studijavimu. Tai tolimesnės šio blogio priežastys.

IX

Iš artimesniųjų, dėl kurių akmenis medžiaga inkstuose bei pūslėje apsistoja ir suauga, pirmąja tų organų įgimtas arba išgytas silpnumas, o ypač inkstų linkimas smėlėti ir akmenėti, kurį Fernelijus laiko svarbiausia ir dažniausia akmenis priežastimi. *Kas tik ją, sako, paveldėjo iš tėvų, vargiai kokiū nors būdu išvengs akmenis kančių.*

Gydymas:

O gydomas akmuo, arba ligos priežastis šalinama, diuretiniais ir specifiniais, jam tirpdyti skiriamais vaistais. Tokie yra inkstamedis, kempinių, lūšio, jūros ežio skeletas, vėžių akys, gerai paruošti šimtakoju pelenai, raudonieji žirniai, ožkos kraujas, kūbebos, cinamonas, soros, akmengrauzės, ridikai, šliandry ir abrikosų sėklos, vyšnių kauliukai, šaknys ir dirvenio syvai, šlapimą varančios šaknys, varnalėšos, kartieji migdolai, dirviniai, notriniai, mūriniai vijokliai, gintaro aliejus, kadagio aliejus ir daug kitų dalykų, kurie perdėm randami gerų autorių knygose. Todėl, manydamas, kad čia nereikia ilgai užtrukti, nurodau šioje srityje į Senerto, Riverio, Rolfincijaus ir kitų garsių vyrų praktiką.

XIX

Tačiau, prieš imantis saktų dalykų, prirašytina švelninanti klizma arba liuosoją vaistai praskinti (kaip sakoma) pirmajam keliui. Jie yra pilnumo, garsių vyrų manymu prieš tai nuleistina kraujo. Tai atlikus, ligonis teima valančių vaistų ir vėl tenaudoja tuos, kurie atidaro kelius taip nedėkingam svečiui; po to tegul eina varantieji šlapimą ir mažinantieji akmenį. Jei koks nors Laimingasis Sula bandytų visas šias sienas išbaltinti vienu nuodu, aš leisiu.

XX

Aštrūs skausmai, lydį šią blogybę, jei užsispyrusios priežasties taip greit negalima pašalinti, tebūnie mažinami juos švelninančiais vaistais, kurių aiškus sąrašas iškabintas Medikų aikštėje.

XXI

Jei net šitaip veikiant toji blogybė neklauso, galų gale tenka imtis kraštutinių priemonių: ko nepagydo vaistas, tegydo peilis, tačiau visuomet panaudojant tai, kas panaudotina.

Pirmojo Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos Dešimtmečio Pirmininkai

Dr. A. Montvidas 1957 — 1961

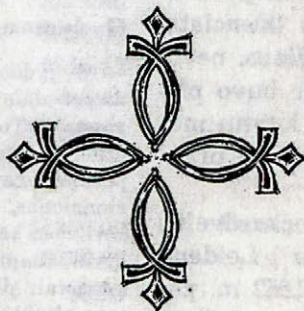
Dr. S. Biežis 1961 — 1963

Dr. V. Tauras 1963 — 1965

Dr. S. Budrys 1965 — 1967

Dr. H. Brazaitis 1967

Šeštasis P.L.G.S. ir A.L.G.S. Suvažiavimas

įvykęs Cleveland, Ohio, Cleveland-Sheraton viešbutyje

Rugsėjo 2 d. 1967 metų 3:30 val. p. p. dr. **H. Brazaitis**, OLGD pirmininkas, atidarė suvažiavimą. (Žiūr. kalbos tekstą).

Pakviesta p. **Praurimė Ragiene** sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Po to **kunigas G. Sabataitis** skaitė maldą-invokaciją. Jo maldos metu susikaupimo minute prisiminti žuvusieji ir mirusieji gydytojai.

Sekė PLGS ir ALGS pirmininko **dr. St. Budrio** atidaromasis žodis. (Žiūr. kalbos tekstą).

Sekė sveikinimai žodžiu, raštu ir telegramomis. Žodžiu sveikino PLB pirm. J. Bachunas, VLIKO vardu prel. J. Balkūnas, Lietuvių Fondo vardu dr. G. Balukas. Raštu sveikinimai paskaityti iš Rezoliucijoms Remti Komiteto ir dar vieno kito.

Po šito jau pereita prie mokslinės pirmajai suvažiavimo dienai programos. **Dr. V. Šaulys** savo paskaitoje „Medicina Lietuvoje“ išsamiais duomenimis, surinktais iš įvairių šaltinių, bet daugiausia iš medicinos žurnalo dabartinėje Lietuvoje, nušvietė sveikatos reikalus mūsų tėvynėje. (Žiūr. straipsnį.)

Sekė **dr. V. Poprocko** paskaita: „Išvaizda ir Asmenybė“. Čia dėl temos platumo tik prabėgomis buvo paliesta žmogaus išorinis atrodydas ir to ryšys su jo būdu, pasisekimu gyvenime, jo siekimais ir pasiekimais, jo charakteriu. Dėl laiko stokos atsisakyta nuo ilgesnių diskusijų tuo klausimu. (Žiūr. straipsnį.)

Vakare suvažiavimo dalyviai, įvairių organizacijų atstovai ir svečiai susirinko išklaudyti koncerto viešbučio Grand Ballroom salėje, kurį išpildė jau mene pasižymėję asmenys: solistas S. Baras, akompan. D. Lapinskas ir pianistas A. Kuprevičius. Bendra vakariene pradėta prel. Balkūno malda. Čia perskaitytas konsulo Daudžvardžio sveikinimas suvažiavimui. Bendras pasilinksminimas užbaigė pirmąją suvažiavimo dieną.

Antroji suvažiavimo diena, rugsėjo 3-ji, suvažiavusiųjų buvo pradėta pamaldomis Šv. Jurgio lietuvių bažnyčioje 9 val. ryto. Čia pamok-

lo metu buvo paliestas gydytojo ir dievybės bei amžinybės santykis. 10 val. daugelis suvažiavusiųjų nuvyko į Lietuvių kultūrinį darželį, kur aplankė dr. J. Basanavičiaus, dr. V. Kudirkos ir kun. J. Maironio atminimui pastatytus paminklus. **Dr. J. Balčiūnas** trumpu žodžiu priminė dalyviams, kad daug kovotojų už Lietuvos laisvę buvo gydytojai. (Žiūr. kalbos tekstą.)

P. K. Karpus, Lietuvių kultūrinio darželio pirmininkas, trumpai apibūdino darželio reikšmę ir įkūrimo istoriją.

Rugsėjo 3 dieną 11 valandą prieš piet įvyko **PLGS atstovų organizacinis posėdis** Cleveland-Sheraton viešbutyje. **Dr. St. Budrys** PLGS pirmininkas atidarė posėdį. Šalia jo ir PLGS sekretorius-iždininkas **dr. F. Kaunas**. Sekretoriais pakviesti šiam posėdžiui **dr. R. Gineitis** ir **dr. J. Kriaučiūnas**. Posėdžiui pateikė sekančią darbotvarkę:

1. Posėdžio atidarymas ir sekretorių kvietimas,
2. Mandatų, Rezoliucijų ir Nominacijų komisijų pristatymas,
3. Praeito suvažiavimo protokolo skaitymas,
4. PLGS ir ALGS dviejų metų veiklos apžvalga ir išdo stovis,
5. Draugijų atstovų pranešimai apie veiklą,
6. Revizijos komisijos pranešimas.
7. Naujos PLGS ir ALGS valdybos, revizijos komisijos ir garbės teismo rinkimai,
8. Biuletenio atsakomojo redaktoriaus pranešimas,
9. Sekančio PLGS suvažiavimo vietos nustatymas,
10. Rezoliucijų komisijos pranešimas,
11. Garbės narių klausimas,
12. Klausimai, sumanymai ir einamieji reikalai.

Darbotvarkė priimta be pataisų.

Pirmas darbotvarkės punktas jau įvykdytas, tai eita prie sekančio — antro punkto. Čia dr. Budrys išvardino komisijų narius. **Nominacijų komisija** sudaryta iš dr. V. Tauro iš Illinois, dr. A. Kisieliaus iš Ohio, dr. L. Plechavičiaus iš New Yorko, dr. V. Majausko iš Michigano ir dr. A. Pacevičiaus iš Kanados.

Mandatų komisijon įėjo: dr. F. Kaunas iš Illinois, dr. Legeckas iš New Yorko, dr. J. Skrinška iš Ohio, dr. V. Mileris iš Michigano ir dr. O. Gustainienė iš Kanados.

Gi Rezoliucijų komisija iš: dr. M. Budrienės, dr. Radzivano ir dr. J. Balčiūno.

Pasiūlytas komisijas susirinkimas vienbalsiai priėmė.

Trečias punktas. **Praėjusio suvažiavimo protokolo skaitymas.** Išsamų protokolą perskaitė PLGS sekretorius dr. Kaunas. Protokolas priimtas be pataisų.

Ketvirtu punktu sekė **PLGS ir ALGS dviejų metų veiklos ir izdo stovio pranešimas.** Prieš šį pranešimą iškilo skyrių atstovavimo ir atstovų skaičiaus klausimas. Dr. Budrys priminė įstatų, kur pasakyta, kad skyrius atstovauja 3 valdybos nariai ir po vieną atstovą nuo kiekvienų 7 narių. New Yorko skyrius — 33 nariai, tai atstovaujamas 8 atstovų. Naujoji Anglija — čia nėra nei valdybos, nei atstovų. Ohio skyrius — 50 narių, tai 10 atstovų. Illinois turi 98 narius — 17 atstovų. Kalifornija atsiuntė čia tik vieną atstovą. Michigano skyrius — 12 narių, gali atstovauti 5 asmens, atstovauja tik 2. Kanada — 28 nariai, gali atstovauti 7, atstovų 3.

Centro valdybos pranešime dr. Budrys dėkojo už bendradarbiavimą. Jis ir kiti valdybos nariai prisidėjo, kur galėjo ir kur reikėjo lietuviškoje visuomeninėje veikloje. Svarbiausias darbas, tai dr. Kuršiaus dizertacijos išleidimas, kurs pareikalavo daug laiko ir pastangų.

Centro valdybos sekretorius išdininkas dr. F. Kaunas pranešė, kad dviejų metų laikotarpyje buvo sušaukta 14 posėdžių. Su skyriais susirišta raštais, telefonu ir kartais asmeniškai, tai ne viskas surašyta. Finansinė izdo padėtis ir apyskaita 1965-1967 metais maždaug sekanti: Perimta iš ankstesnio izdininko \$1710, surinkta per du metus nario mokesčio \$1375. Viso izde turėta \$3085.

Išlaidų turėta įvairių, kai kurios jų: Dr. Griniaus paminklui statyti duota \$500, BALFui — \$200, Biuleteniui — \$500, Knygų lentynai per

Ružancovą aukota \$200, Morkūno spaustuvei už spaudos darbus \$100 ir smulkesnės sumos kitiems reikalams. Viso turėta išlaidų \$1778. Kasoje liko \$1317,51. Dr. Tauras papildė, kad \$500 Biuleteniui pradžioje buvo paimti iš Illinois draugijos izdo, bet vėliau gražinti, kai Biuletėnis gavo atatinkamą sumą iš centro izdo. Po šio pranešimo dr. Kaunas pageidavo, kad būtų skiriamas nario mokestis nuo Biuletėnio prenumeratos mokesčio. Nario mokestis siųstina izdininkui, o Biuletėnio prenumerata — žurnalo administratoriui. Taip darant nereikėtų Biuleteniui skirtas sumas pervesti per valdybos kasos knygą.

Penktas punktas. **Skyrių pranešimai.**

Illinois skyriaus pranešimą darė dr. V. Tauras. Draugija veikė, turėjo pakankamą skaičių susirinkimų, daugiausia su mokslinėmis paskaitomis. Surengti susirinkimai visuomenei su populiariomis paskaitomis. Surengta du minėjimai: 1. Dr. K. Griniaus ir 2. Biuletėnio penkmečio. Minėjimai buvo gausūs dalyvių skaičiumi. Toliau jis sakė, kad skyrius buvo pvz.: Jaunimo kongresui per p. Lenkauskienę aukojo \$1000, Gražinos operai — \$500, Lituanistinėms mokykloms \$500 ir kitiems. Skyrius išsirinko jaunų asmenų valdybą (pvz.: dr. Dargis, dr. Povilaitis ir kiti) ir tikisi veiklą dar pagyvinti.

Čia įsiterpė dr. Budrys ir prašė visų skyrių, kad visada praneštų naujai išrinktų valdybų sąstatus, nes nėra jokių kitų šaltinių juos gauti, nebent kartais labai vėlai nukopijuoti iš kitų laikraščių.

Michigano skyriaus veiklą pranešė dr. V. Majauskas. Jis sakė, kad narių mažai, tai ir susirinkimai daugiau socialinio pobūdžio kurio nors nario bute. Tikisi, kad naujai išrinktas pirmininkas dr. Vaitkevičius veiklą pagyvins. Jis jau ne psichiatras, tai ir susirinkimai gal bus realesni.

Ohio skyriaus veiklą apibūdino skyriaus pirm. dr. H. Brazaitis. Jis paminėjo, kad skyriaus veikla reiškesi trimis kryptimis: profesine, visuomenine ir socialine. Tuo laikotarpiu turėta 2 geros paskaitos: dr. Eimonto „Hormonų įtaka į nutukimą“ ir dr. Butkaus „Arterioskleroziniai pakitimai“. Visuomeninėje srityje aktyviai dalyvauta sudarant ir paremiant ALTą, taip pat visuose mūsų tautiniuose reikaluose, kaip Jaunimo kongreso rėmime ir kit.

Kultūrinėje srityje kasmet skiriama \$1000 kultūrinė premija ir kitos mažesnių sumų paramos tiek iš draugijos pusės, tiek iš atskirų jos narių.

New Yorko skyriaus veiklą pranešė dr. V. Avižonis. Skyriuje apie 40 narių. Nario mokesčio išrinkimas lėtas, nes labai dideli nuotoliai. Buvo 3 susirinkimai su moksliniais pranešimais, kiti du — be mokslinių pranešimų. Skyrius moka jau antrą tūkstantinę lietuviškai veiklai paremti. Dabar renka pinigus išleisti Budrecko knygai „Lietuvių sukilimas prieš rusus — bolševikus 1941 metais“. Vienas narys — dr. Jurevičius mirė, kitas — dr. Gylys išsikėlė kitur. (Mirė 11-16-1966) Red.

Dr. Venckūnas iš St. Luois, Missouri, pasakojė apie **Kalifornijos (vakarų Amerikos) skyriaus veiklą**. Narių 9-12. Susirenka maždaug kartą kiekvieną metų laikotarpį: pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą pas vieną kurį narį pabendrauti. Visada turi kokį mokslinį pranešimą. Visada paremia vietinius lietuviškus pasireiškimus. Skyriaus pirmininkas dr. Jusionis.

Apie **Kanados skyriaus** veiklą pranešė dr. A. Pacevičius. Pirmininkė — dr. Gustainienė. Retkarčiais susirenka. Remia lietuviškus reikalus. Kanados Lietuvių Fondan jau įnešė \$800, remia Vasario 16 gimnaziją. Stengiasi įtraukti veiklonką tik baigusius ir medicinos studentus ir tai padaryta su geru pasisekimu.

Tuo baigti skyrių pranešimai. Dr. Tauras, Biuletenio redakcinės komisijos narys, pageidavo, kad mediciną baigiantieji, ypač Kanadoje, pasiųstų Biuleteniui biografinių žinių ir asmeniškų nuotraukų, nes kitaip tas žinias reikia rinkti iš kitų laikraščių. New Yorko atstovas dar pridėjo, kad dr. Tercijono paliktas \$1000 bus perduotas New Yorke statomiems kultūriniais namams.

Sekančiu 6-tu punktu **dr. K. Ambrozaitis** padarė pranešimą **Revizijos komisijos** vardu. Rado protokolus 2-jų posėdžių iš 1965 metų, 4-rių iš 1966 ir 4-rių iš 1967. Byla rasta vedama pakankamai gerai, nors nėra poros protokolų, vienas kitas protokolus nėra pasirašyti. Nevedama kasos knyga ir nėra pajamų išlaidų bylos. Rasta atskiri išlaidų lapeliai ir čekiai. Jie visi pateisinami, tai pinigine apyskaita ir buvo komisijos priimta. Gaunamų ir siunčiamų raštų knygos tvarkoje, bet turtas nėra gerai užpajamuotas. Kasoje likę \$1317.51. Gydytojų Biuletenis neturi jokių bylų. Veikla įvertinta

teigiamai ir siūlyta priimti. Susirinkimas pranešimą priėmė.

Čia dr. Kaunas prašė narius asmeniškai ir per skyrius paremti dr. Griniaus atminimui įamžinti paminklo komiteto veiklą. Jis taip pat prašė narių pasiųsti jam visų nelietuviškų laikraščių iškarpas, kur kas nors rašoma apie lietuvių gydytojų organizacinę veiklą, ypač LGS.

7-tas punktas. **Dr. V. Majauskas nominacijų komisijos vardu** siūlė sekantiems dviem metams **PLG ir ALGS valdybą** sudaryti iš: dr. H. Brazaičio — pirmininko, dr. D. Degesio — išdininko ir sekretoriaus, dr. E. Lenkausko — vicepirmininko iš Ohio, prof. dr. J. Meškausko — vicepirm. iš Illinois, dr. A. Pacevičiaus — vicepirm. iš Kanados. Į direktorius pasiūlė: dr. V. Paprocką, dr. B. Matulionį, dr. J. Balčiūną, dr. A. Zotovą, dr. J. Valaitį ir dr. O. Gustainienę.

Kontrolės (Revizijos) komisijon siūlė: dr. A. Baltrukėną, dr. A. Martų ir dr. R. Gineitį.

Garbės teismą sudaryti nurodė iš sekančių: dr. V. Avižonio, dr. J. Masilionio ir dr. V. Tauro.

Iš susirinkusių niekas kitų pasiūlymų nedarė. Dr. Masilionis norėjo savo kandidatūrą atsiimti motyvuodamas, kad jis trūksta patyrimo teisėjauti. Jo kandidatūros atsiėmimo niekas neparėmė. Pirmininkaujantis statė visą patiektą sąrašą balsavimui. Tas buvo vienbalsiai priimtas visų dalyvių.

Dr. Brazaitis padėjo visiems susirinkusiems už jam išreikštą pasitikėjimą, žadėjo neapvilti ir pateisinti savo darbus.

Sekė 8-tas punktas: **Biuletenio redaktorės dr. M. Budrienės pranešimas**.

Dr. Kaunas pasakė, kad stebėjo Biuletenio paruošimą ir matė visus sunkumus pareikalaujančius jį paruošti. Jis siūlė kelti prenumeratos mokesť. **Dr. Dargis** siūlė rasti kokį „biznierių“, kuris gal galėtų nurodyti, kaip pakelti laikraščio išlaikymo pajamas. **Dr. Budrienė** siūlė prenumeratos kainą kelti ligi \$5. **Dr. Legeckas** siūlė kelis Biuletenio egzempliorius pasiųsti skyrių valdyboms, kad tos jį išplatintų jaunesniųjų ir kitų jį neskaitančių gydytojų tarpe ir tuo surastų daugiau prenumeratų. **Balčiūnas** papildė: kelti prenumeratą ligi \$6. **Dr. Valaitis** pageidavo, kad Biuletenis būtų leidžiamas ne Illinois skyriaus, bet PLGS val-

dybos. **Dr. Brazaitis** parėmė paskutinį pasiūlymą. **Dr. Kisielius** siūlė susumuoti pasiūlymus ir statyti balsavimui. Pirm. dr. **Budrys** statė balsavimui: 1. pakelti Biuletenio prenumeratą, ar 2. nepakelti. Balsavo rankų pakelimu, dauguma pasisakė už pakelimą, prieš — niekas.

Diskusijos sekė toliau. **Dr. Tauras** sakė, kad inžinierių „Technikos žodis“ išsilaiko iš prenumeratos, reikia sužinoti to išsilaikymo paslaptį, gi reikia būti atsargiems su mūsų žurnalo prenumeratos pakėlimu. Kelti tik ligi \$5. **Dr. Brazaitis** siūlė pasvarstyti: pakelti laikraščio mokestį ar pakelti nario mokestį ir iš to skirti dalį Biuleteniui. **Dr. Budrienė** siūlė pakėlimo reikalą palikti vyriausiai valdybai apsvarstyti. **Dr. Kisielius** pastebėjo, kad nevisi Biuletenio skaitytojai priklauso gydytojų sąjungai, taigi nario mokesčio pakėlimas ir mokesčio dalies atidavimas žurnalui čia netinka. **Dr. Ambrazaitis** pageidavo, kad nebūtų rišamas nario mokestis su prenumerata. **Dr. Budrys** parėmė **Ambrazaičio** nuomonę. **Dr. Brazaitis** tada parėmė ankstesnį **Balčiūno** pasiūlymą — kelti prenumeratą ligi \$6. **Dr. Balukas** parėmė \$6 pakėlimą. **Dr. Pacevičius** laikėsi savo ankstesnio \$5 pakėlimo. **Dr. Budrys** statė balsavimui. Dauguma pasisakė už \$6 pakėlimą, tik 7 asmenys už \$5. **Biuletenio prenumerata pakeliamas: \$6 metams.** **Dr. Balukas** siūlė, kad revizijos komisija revizuotų ir Biuletinį. Tuo reikalu niekas daugiau nepasisakė.

Dr. Degesys siūlė būsimums PLGS suvažiavimus šaukti tik Amerikoje ar Kanadoje, ne kuriuose kituose kraštuose, nes čia gyvena dauguma gydytojų. Gi Biuletenio redakciją ir administraciją palikti Čikagoje. Šie pasiūlymai be tolimesnio dalyvių dėmesio palikti nediskutuoti.

Dr. Budrys pranešė, kad centro valdyba nutarė duoti Biuleteniui \$1000 pašalpą. **Dr. Brazaitis** paklausė, ar nebus sunku centro valdybai išsiversti, nes kasoje liks tik keli šimtai dolerių. Jam atsakyta, kad išsivers. **Dr. Budrienė** pridėjo, kad šiam Biuletenio numeriui dar užteks pinigų išleisti. **Dr. Budrys** pridėjo, kad centro valdyba ir žurnalo redaktorė susitars dėl pašalpos.

Sekančiu punktu ėjo garbės narių kėlimo klausimas. **Dr. Avižonis** pasiūlė **dr. Kanauką**, kaip daug nusipelnusį, pakelti sąjungos garbės nariu. Susirinkimas pasiūlymą priėmė plojimu.

Čia grįžta prie 10 darbotvarkės punkto: **Rezoliucijų komisijos pranešimo.** **Dr. Budrienė**, komisijos sekretorė, patiekė susirinkimui sekančias rezoliucijas:

1. Laisvojo pasaulio lietuviai gydytojai, pasisakydami už nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą, aktyviai įsijungia į kovą už Lietuvos laisvę ir remia visų lietuviškų politinių veiksnių pastangas tą kovą vedant.

PLGS sveikina **Vliką, Altą**, Pasaulio lietuvių bendruomenę, nepriklausomos Lietuvos diplomatijos atstovus, Rezoliucijoms remti vyriausią komitetą ir remia jų politinę veiklą, kviesdama visus gydytojus prisidėti prie mūsų politinių veiksmų kovos už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę;

2. PLGS sveikina **Lietuvių Fondą, Tautos Fondą, Kanados Lietuvių Fondą, Balfą** ir visus kolegas, remiančius lietuvių fondus ir jų idėjas.

3. PLGS sveikina jungtinį komitetą, rengiantį 1968 metų Pasaulio Lietuvių bendruomenės seimą 50 metų nepriklausomos Lietuvos sukakčiai paminėti ir kviečia visus gydytojus moraliai ir materialiai remti jų darbus;

4. PLGS ragina laisvojo pasaulio lietuvių gydytojus dar iki šiol neįsijungusius į sąjungą, tapti jos nariais bendram profesiniam ir Lietuvos laisvinimo darbui;

5. PLGS suvažiavimas siūnia sveikinimus: a) Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentui, b) Amerikos Gydytojų sąjungos prezidentui, c) Kanados Lietuvių bendruomenės suvažiavimui, vykstančiam **Montrealyje** š. m. rugsėjo 3 d., d) Nepriklausomos Lietuvos atstovams: pp. **Lozoraičiui, Kajackui, Daužvardžiui, Simučiai, Žmuidzinui, Balučiai, Bielskui, Grišonui** ir **Girdvainiui**;

6. Padėkot raštu visiems sveikinusiems šį suvažiavimą.

Čia pat perskaitytas sveikinimas **JAV prezidentui** anglų kalba. **Dr. Balukas** patarė kai ką šiame sveikinime pataisyti — pakeisti, būtent: „54 metų ALGS sukakties proga“. Sąjunga buvo įkurta prieš 54 metus. Suvažiavimo dalyviai vienbalsiai priėmė visas rezoliucijas ir paskutinę pataisą.

Dr. Masilionis pasiūlė pasiųsti sveikinimą **Ohio gubernatoriui p. Rhodes** ir spaudai. **Dr. Pacevičius** papildė, kad rezoliucijas ir sveikinimus reikėtų pasiųsti Amerikos ir Kanados spaudai. Iškeltas klausimas ar gaunami atsakymai į pasiųstus sveikinimus, atsakė **dr. Budrienė** ir **dr. Balukas**, kad gaunami iš daugumos ir iš prezidentūros. Tuo klausimu daugiau nediskutuota palikus vyriausiai valdybai apspręsti.

Tada buvo sugrįžta prie 9-to darbotvarkės punkto: vieta ateinančio PLGS suvažiavimo.

Dr. Tauras iškėlė laiko ir vietos klausimą. Dr. A. Pacevičius patvirtino, kad einant praėjusio suvažiavimo Detroite susitarimu, **ateinantis suvažiavimas įvyks Toronte, Kanadoje**, darbo dienos savaitgalyje. Suvažiavimo dalyviai tam pritarė.

Dr. Paprockas iškėlė pageidavimą, kad būtų viešai padėkota dr. Budrienei už kruopštų ir didelį darbą redaguojant Biuletinį. PLGS pirmininkas tą čia ir atliko.

Dr. Lenkauskas nurodė reikalą, kad reikia imtis kokių nors būdų įtraukti į lietuvišką darbą čia mokslą baigusius. Vienos kitos paskaitos, ką jie paskaito susirinkimuose, neužtenka. Reikia juos skatinti daugiau veikti. Dr. Budrys priminė liūdną faktą, kad buvo skirtos premijos lietuviams medicinos studentams už geriausius med. straipsnius, bet premijomis niekas nepasinaudojo, nes niekas neatsiuntė straipsnių. **Dr. Radzivas** sakė, kad šis klausimas yra per didelis spręsti gydytojų suvažiavime. Visa organizuota visuomenė turi tą spręsti. **Dr. Valaitis** manė, kad reikia skirti jau mokslus baigusius ir studentus. Mėginti bent jaunesniuosius įtraukti į darbą, tas gal geriau vyks. **Dr. Dargis** pakurstė, kad prie medicininių ir visuomeninių susirinkimų būtų kiek galima pridėti ir įvairūs sportiniai pasireiškimai, tai pritrauks daugiau jaunų žmonių. **Dr. Majauskas** tvirtino, kad daugelis jaunųjų neskaitytų lietuviškos spaudos, tai ir visoki skelbimai jų liks nepastebėti. Jo nuomone reikia asmenišką kontaktą. Dr. Masilionis siūlė visus žinomus jaunesniuosius kviešti į posėdžius ir susirinkimus raštu, gal tas padėtų. **Dr. Kaunas** pageidavo, kad lietuviška spauda šeimoje būtų skaitoma garsiai visiems šeimos nariams esant namuose ir tai gali jaunuosius įpratinti ją skaityti. **Dr. Tauras** tam pritarė, ypač asmenišką kontaktą yra daugiau galimybių jaunuosius įtraukti į lietuvišką darbą. Tas kai kurį laiką sekėsi jo aplinkoje.

Dėl laiko stokos tolimesnės diskusijos šiuo klausimu nutrauktos. Tuo ir baigėsi organizacinė suvažiavimo dalis.

Po pietų sekė **simpoziumas apie aukštą kraujo spaudimą**. Dr. A. Kisielius buvo moderatorius. **Dr. J. Meškauskas** kalbėjo apie patogenezę, fiziologiją, istoriją ir klasifikaciją. **Dr. Balukas** lieté neštumą bei gimdymą ir aukštą kraujo spaudimą. **Dr. Valaitis** kalbėjo apie mirties priežastis surištas su aukštu kraujo spaudimu. **Dr. M. Eimontas** ribojo savo pra-

nešimą apie hormonus bei endokrinines liaukas ir jų įtaką į hipertensiją. **Dr. V. Bergas** lieté hipertenzijos nustatymą ir gydymą. **Gi dr. A. Kisielius** apibrėžė kai kurios hipertenzijos gydymą chirurginiais būdais. Kalbos buvo paįvairintos ir paremtos skaidrėmis ir diagramomis. Po to sekusiose diskusijose dalyvavo daug gydytojų.

Pabaigoje **dr. J. Valaitis** trumpai pranešė apie naują metodą plaučių vėžiui nustatyti, kurio aprašymas greit pasirodys medicinos žurnaluose.

Sekė naujai išrinktos **PLGS ir ALGS** valdybos pristatymas suvažiavimui. Tuo 6-tasis PLGS ir ALGS suvažiavimas buvo oficialiai baigtas. Vakare dar vyko paskirų korporacijų ir kai kurių metų laidų pobuviai.

Dalyvių ne gydytojų atsilankė ne per gausiai šiame suvažiavime. Pirmąją suvažiavimo dieną jų dalyvavo gausiau, ypač koncertebaliuje, antrąją dieną jau daug mažiau. Daugelis organizacijų atsiuntė savo atstovus.

Suvažiavusių gydytojų žmonos turėjo **sekmdienį** (antrąją dieną) **savo programą**. Jos priešpiečiavo kartu ir lankė Clevelando Art muziejų, kur vadovas Mindaugas Nasvytis supažindino jas su meno vertybėmis.

Dr. R. Ginietis ir dr. J. Kriaučiūnas, Suvažiavimo sekretoriai.

PLGS ir ALGS pirmininko dr. S. Budrio kalba

Dr. S. Budrio, PLGS ir ALGS pirmininko kalba, pasakyta Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimo 1967 m. rugsio 2 d. Clevelande.

Gerbiamieji,

„Repetitio est mater studiorum“.

Nepakenks mums visiems ir vėl prisiminti Amerikos lietuvių gydytojų istorijos, kuri prasideda prieš virš 50 metų, kada 1912 metais keletas jaunų lietuvių gydytojų Čikagoje sumanė įsteigti draugiją. 1913 metais po ilgų susirašinėjimų ir buvo įsteigta Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija. Šiandien jau mes neturime savo tarpe nei vieno iš steigėjų. Gi jie buvo: Dr. A. Rutkauskas, Dr. A. Juška, Dr. J. Kulis, Dr. A. Graičiūnas, Dr. Rutkauskaitė, Dr. A. Žimantas, Dr. Petraitis ir Dr. Kazys Drangelis.

Draugijos tikslas buvo, ir tada kaip ir dabar, sujungti visus lietuvius gydytojus išsivijoje į vieną profesinę organizaciją, kurioje būtų galima netik tobulintis profesiniai, pasidalinti savo žiniomis, bet padėti tų laikų didžiai lietuvių ateivių masei, kuri netik nekalbėjo angliškai, ir apsaugoti juos nuo visokių vietinių „šundaktarių“ ir monelninkų, kurių tikslas buvo žmonių išnaudojimas.

Draugija buvo veikli ir jos nariai rūpinosi netik vietinėmis problemomis, bet ir tuo laiku labai svarbiu Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo klausimu.

Šia tema buvo mėginama rašyti į didžiąją Amerikos spaudą. 1917 metais pasisekė ir „The Chicago Daily Journal“ įdėjo gruodžio 14 d. laidoje gana išsamų straipsnį „The Case of Lithuania“.

1919 metais A. L. Draugijos rūpesčiu buvo įsteigta „Lietuvai Gelbėti Draugija“, kuriai pirmininkavo Dr. Steponas Biežis ir sekretoriavo Dr. A. Graičiūnas. Šios organizacijos pastangomis buvo surinkta \$60.000 pinigais ir 50 tonų rūbais. Visa tai buvo pasiūsta Lietuvos Raudonajam Kryžiui. Pinigai buvo skirti sveikatos įstaigų Lietuvoje organizavimui ir palaikymui. Tai buvo gana žymi parama ka tik nepriklausomybę atgavusiai tėvynei. Draugijos nariai aktyviai reiškėsi ir kitose organizacijose bei tų laikų politiniuose sambūriuose, materialiai

rėmė ir aktyviai prisidėjo prie aukų rinkimo Nepriklausomos Lietuvos atstatymui. 1921-1925 metų laikotarpyje Draugija leido žurnalą „Gydytojas“, kurio tikslas buvo mediciniškų žinių populiarinimas lietuvių tarpe. Redagavo Dr. S. Biežis. Draugijos nariai prisidėjo ir 1932 metais prie Dariaus-Girėno skridimo į Lietuvą.

Kada po Antrojo pasaulinio karo prasidėjo naujoji lietuvių imigracija į Šiaurės Amerikos kontinentą, čia suvažiavo ir didelis skaičius lietuvių gydytojų. Apsigyvenę Illinojuje, prisijungė prie anksčiau minėtos Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijos, priimdami jos įstatus ir senai nusistovėjusias tradicijas bei papročius. O įsikūrę Kanadoje, New Yorko, Michigano ir Ohio valstybėse, įsteigė savo vietines lietuvių gydytojų draugijas.

Gyvenant ir dirbant išblaškytiems svetimose žemėse, profesinis apsijungimo klausimas buvo prasmingas ir reikalingas, nes tai viena iš nedaugelio priemonių užmegzti ir palaikyti ryšius tarp kolegų lietuvių gydytojų, juos pažinti ar atnaujinti senas pažintis. Todėl 1957 metais Amerikos Lietuvių Daktarų draugijos iniciatyva Čikagoje, buvo sušauktas Amerikoje veikusiu draugijų ir Kanados lietuvių gydytojų draugijos bendras suvažiavimas ir taip tų metų darbo dienos savaitgalyje, Čikagoje buvo įsteigta Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga.

Išivio lietuvių gydytojo paskirtis netik būti geru profesionalu, bet ir lietuviu — visuomenininku, kovotoju už Lietuvos laisvę. Sąjungos nariai — lietuviai gydytojai ir prisideda prie šio visuomeninio veikimo dalyvaudami visose didesnėse ar mažesnėse lietuviškose draugijose, bei būdami tų draugijų valdybose.

Geresnių ryšių palaikymui Sąjungoje ir narių tarpe 1960 metais buvo pradėtas leisti „Lietuvių Gydytojų Biuletėnis“, kurio dėka ryšiai tarp pavienių narių ir Sąjungos atskirų draugijų dar pagerėjo.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos veiklai paaktyvėjus, prie jos prisijungė naujai įsteigusios Kalifornijos (1963) ir Naujosios Anglijos (1964) lietuvių gydytojų draugijos.

Kas antri metai yra ruošiami Sąjungos suvažiavimai. Antrasis įvyko Clevelande 1959 m., trečiasis — 1961 m. New Yorke, ketvirtasis ir

jubiliejinis, paminėti lietuvių gydytojų organizuotą veiklą Jungtinėse Amerikos Valstybėse, įvyko 1963 metais. Šio suvažiavimo metu buvo įsteigta Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga su tikslu apjungti viso laisvojo pasaulio lietuvių gydytojus, siekiant profesinės pažangos, visuomeninės ir kultūrinės veiklos, lietuviybės išlaikymo ir Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo. Penktasis suvažiavimas įvyko Detroite 1965 metais, ir šis šeštasis šiandien prasideda Clevelande.

Visi jie praeina lietuviškoje dvasioje vienu ar kitu būdu svarstant ir ieškant kelių kaip išlaikyti tą lietuviybės kibirkštėlę neužgesant, būnant atskirtiems nuo savo tautos kamieno.

Noras būti laisvam yra nemarus. Dalis tautos atsidūrusi Vakarų Pasaulyje, emigracijoje vieningai dirba pozityvų tautos laisvinimo darbą. Mums gydytojams yra malonu, kaip anksčiau minėjau, kad ir mes konkrečiai prisidedam prie lietuviškos kultūrinės ir tautinės veiklos išlaikymo.

Lietuvis gydytojas išėivijoje jaudinasi tautos ateitimi, jos prieaugliu. Jis netik materialiai per Lietuvių Fondą, Balfą, Tautos Fondą, Kultūros Fondus atskirose lietuvių gydytojų draugijose, bet ir asmeniškai remia politinius veiksmus, išjungusius į jų veiklą.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga šios organizacijos pirmajam dešimtmečiui atžymėti

nusprendė perspausdinti Dr. Aleksandro Karolio Kuršiaus dizertaciją išleista 1662 metais, kuris prieš 300 metų, tą pačių aplinkybių verčiamas, kaip ir mes, pateko į Vakarų Europą, o vėliau į Šiaurės Ameriką, ir versdamasis gydytojo praktika parašė šią dizertaciją. Dizertacijos pabaigoje Dr. Kuršius rašo, šį: „kitaur pagimdytą darbą“ (t. y. Šiaurės Amerikoje) pateikia Leideno Universiteto „prakilniems garsiems vyrams“ tikėdamasis jų „giedraus palankumo“.

Ir mes šiandien išgyvename analoginius laikus — esame palikę rytų padangę, kur anot Dr. Kuršiaus „grėsi smarkus vėjas“. Negalėdami fiziniai padėti savo kenčiantiems broliams tėvynėje, turime išsipareigoti moraliai ir materialiai remti tėvynės laisvinimo darbą ir organizacijas kurios šį darbą vykdo.

Tikiuosi, kad šis suvažiavimas netik leis mums pasidžiaugti mūsų kolegų mokslinė pažanga ir patyrimu, bet sustiprins mūsų tautinį susipratimą ir pareigą tėvų žemei.

Šią progą norėčiau padėkoti Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos Valdybai, pirmininkui Dr. Henrikui Brazaičiui ir Moterų pagalbiniam vienetai už šio suvažiavimo suorganizavimą, kolegoms gydytojams už gausų dalyvavimą ir visiems svečiams dalyvaujantiems šio suvažiavimo iškilmingam atidaryme.

Ohio LGD pirmininko dr. H. Brazaičio kalba

Gerbiameji Dvasiškiei, Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos Pirmininke, Pasaulio Lietuvių Bedruomenės Pirmininke, mieli svečiai, brangūs kolegos

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos vardu man yra maloni pareiga ir didelė garbė pasveikinti visus čia susirinkusius į šeštąjį Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimą ir palinkėti malonios bei darbingos viešnagės Ohio padangėje.

Šis suvažiavimas vyksta Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos atkūrimo ir apjungimo dešimtmečio sukakties ženkle. Be to, suvažiavime penkiasdešimties metų Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimo išvakarėse. Lietuvos valstybė po 123-jų metų okupacijos,

1918 metais atgavo laisvę ir kėlėsi naujam nepriklausomos valstybės gyvenimui. Deja, po 22-ųjų kūrybingų nepriklausomo gyvenimo metų, kaimynystėje iškilusios audros ir pasaulinės politikos intrygos bei klasta užgniaužė Lietuvos valstybės egzistavimą. Jau 27eri metai kai Lietuvių tauta pavergta, svetimųjų valdoma. Dalis geriausių Lietuvos sūnų ir dukterų išgabenta į tremties pražūtį. Maža dalis, progai pasitaikius, pasitraukė į vakarus sau laisvės ieškoti, laisvam pasauliui skelbti, kaip klasta ir smurtu buvo panaikinta Lietuvos valstybė, bei telkti išėivijos fizines ir dvasines jėgas Lietuvos laisvės atstatymui. Didžiausia gi tautos dalis pasiliko ištikima savo žemei ir liko gimtame krašte didį vargą vargti.

Susirinkome į gydytojų profesinį suvažiavimą. Atrodo, turėtume svarstyti vien tik savo Sąjungos organizacinius ir profesinius klausimus. Tai, be abejo, čia bus padaryta, ir pasidžiaugta lietuvių gydytojų profesiniais bei mokslineis atsiekimais. Tačiau, ar gali bent viena lietuvių grupė ar profesinė organizacija šiais sunkiais lietuvių tautos bandymo laikais rūpintis vien tik savo grupės specifiniais reikalais, nepažvelgdama į gyvybinius tautos siekimus bei aspiracijas? Tautos politinės bei visuomeninės idėjos turi rūpėti kiekvienam lietuviui. Be abejo, didžiausia lietuvių politinė aspiracija yra Lietuvos valstybės tęstinumo išlaikymas, mūsų diplomatinės ir konsularinės tarnybos pripažinimas ir jos darbų rėmimas bei eventualus nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymas. Šiam tikslui atsiekti reikalinga iš laikyti šiame žemės paviršiuje gyvą lietuvių tautą, nes be kūrybingos, sąmoningos ir gyvos lietuvių tautos nebus prasmingas bei įmanomas pačios valstybės atstatymas.

Lietuvių tautos išlaikymui yra didelis pavojus, daug didesnis negu per anuos pirmuosius 123jus okupacijos metus, kada buvo gyvas ir sveikas lietuviškas kaimas, iš kurio išaušo tautos prisikėlimo aušra, ir kada lietuvis savo žemėje galėjo išpažinti savo skirtingą tikybę. Šiandien toji lietuviybės tvirtovė—lietuviškas kaimas yra išnaikintas, lietuviai ūkininkai suvaryti į lietuviškai dvasiai nesuprantamus, mirdinčius kolchozus, o ateizmas, nieko lietuvių tautai nesakantis ir svetimas, skelbiamas kaip privalomoji dogma.

Mes čia, svetimame krašte išsisklaidę, taip pat susiduriame su nemažais tautos išlaikymo pavojais. Neišpasakytas perteklius taip vadinamos pilietinės laisvės, asimiliuoja ir virškina visas tautas. Norėdami šiai asimiliacijai atsispirti ir jos pavojus sulaikyti, ne tik kad turime patys tvirtai apsispręsti už lietuviškas idėjas, bet dargi kreipti ypatingą dėmesį į mūsų priaugančią kartą, į savo jaunuomenę. Venkime jaunuomenę skaldančių, kiršinančių bei demoralizuojančių veiksnių. Auklėkime jaunimą mylėti savo kraštą ir kiekviename lietuviuje matyti savo tautos brolių.

Pagaliau, didžioms lietuvių tautos aspiracijoms ir lietuvių tautos gyvybei išlaikyti reikalingas mūsų tautos ypatingas susiklausymas ir

vienybė. Nesiskaldykime į mažas grupes, bet junkimės į didelius vienetus, į vieningą ir kūrybingai gyvą pasaulio lietuvių tautinę bendruomenę, kurioje kiekvienas narys gali laisvai galvoti ir savo mintis reikšti. Į bendruomenę, kurioje laisvo disputo metu bręsta tautinis sąmoningumas ir ryžtas kūrybingam vyksmui. Neturėtume reikalauti, kad visi lietuviškosios visuomenės nariai vienaip galvotų, nes vienaip galvojantieji sudaro negyvą, nekūrybingą, net neveiksmingą ir nepatvarią masę. Tik smurtu prispaustas ir baimėje gyvenantis lietuvis yra priverstas pagal iš anksto nustatytą liniją galvoti, ir tik slapta tegali savo širdyje didžiųjų tautos idealus puoselėti. Laisvame, demokratiškame krašte įsikūrę, laisvai ir diskutuokime, savo mintis stenkimės kitiems įkvėpti, bet jokių būdu neverskime, neprievartaukime, nes taip daroma tik ten, kur mūsų didžiausias priešas komunizmas viešpatauja. Nebijokime sutikti pavergtą lietuvių ir pažiūrėti jam tiesiai į akis, nes kiekvieno tikro lietuvių širdyje, nors ir slapta, dega kibirkštėlė meilės Lietuvos žemei. Ši kibirkštėlė, laikui atėjus, gali nesuvaldomai išsiliepsnoti į didelę ugnį, nes tik iš tų širdžių pavergtoje žemėje atgims nauja, laisva Lietuva ir tik ten išsilaisvys lietuvių Tauta.

Gyvename mokslinių atsiekimų gadynėje, kada netrukus žmogaus koja įžengs į menulį, kada vieno mygtuko paspaudimu žmogus didžiulis galys sunaikinti arba išgelbėti pasaulį. Ar tokiais laikais galime būti siaurais galvotojais, savo mažų ir susiskaldžusių grupių garbintojais? Budrus, susipratęs ir plačių horizontų turi būti šių dienų lietuvis nežiūrintis ar tai gydytojas, ar inžinierius, ar kokiai kitai profesinei grupei priklausąs. Tik mūsų visų pastangomis, kad ir skirtingomis priemonėmis, dirbama tautinė dirva, atneš derlių, kurio visi taip ilgimės. Todėl venkime bereikalingų asmeniškų ginčų, vedančių prie susiskaldymo. Susiskaldymo trokšta mūsų tautos priešai. Ar nepravartu būtų lietuviškų grupių savitarpio neapvaldomiems ginčams paskelbti moratoriumą iki tol, kol lietuvis tvirtai atsistos savo gimtosios laisvos žemės sienų sargyboje. Stenkimės įkvėpti vienybės idėją priaugančioms kartoms, nes mūsų ginčai jiems nesuprantami. Visų kartų tautinėje vienybėje glūdi mūsų stiprybė, o susiskaldyme—greita pražūtis.

Šis šeštasis Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas Clevelande tegu taip pat praeina tautinės gyvybės rūpesčiuose ir vienybės dvasioje. Dar kartą linkėdamas suvažiavimo dalyviams malonios viešnagės ir sekmin-

giausių darbų, taip pat linkiu, kad mūsų širdyse liktų gyvas ir karštai degantis mūsų brangiausioje tautos giesmėje, mūsų himne, Dr. Vinco Kudirkos paskelbtas šauksmas:

„...Vardan tos Lietuvos vienybė težydi“.

Dr. J. Balčiūno kalba

Mieli Kolegos Laisvojo Pasaulio, Lietuvių Gydytojų Sąjungos Suvažiavimo dalyviai, mieli Lietuviai Clevelandiečiai:

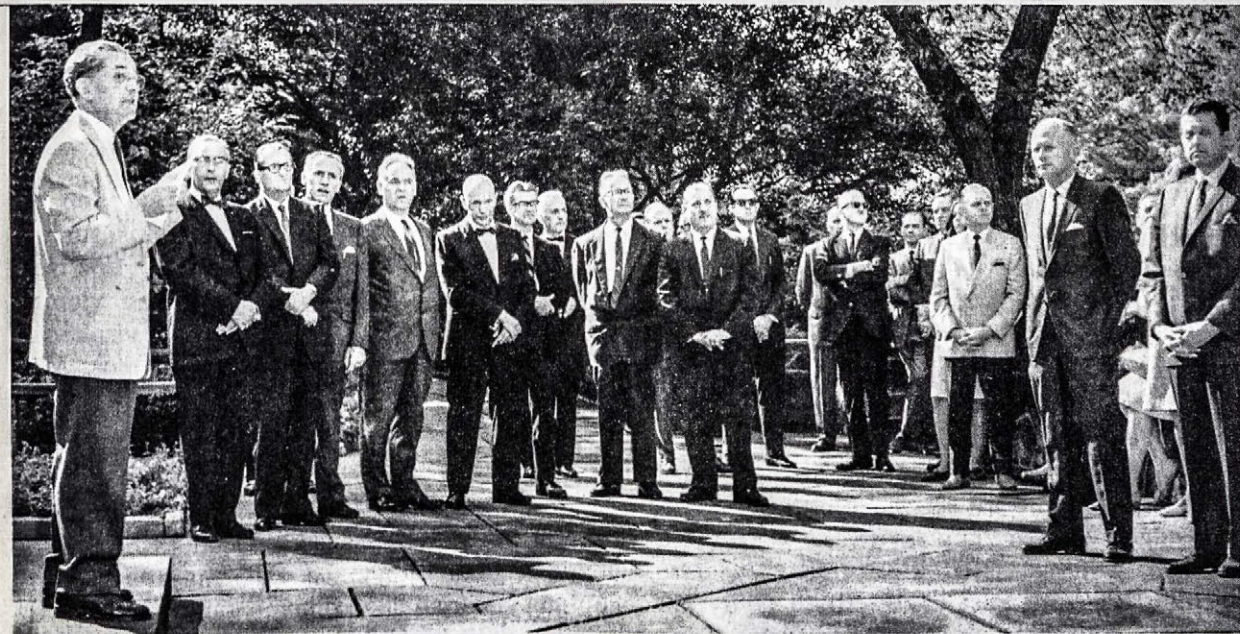
Yra gražus paprotys suvažiavimo metu skirti valandėlę laiko susikaupimui ar tai prie Nežinomo Kareivio Kapo ar kaip čia Clevelande šiame gražiame mūsų vyresniosios lietuviškos išeivijos sukurtame ir mūsų tautos didvyrių paminklais išpuoštame Lietuvių Darželyje.

Šalia Maironio, mūsų didžiojo atgimstančios tautos dainiaus ir poeto, paminklo, matome dar paminklus Dr. Basanavičiaus ir Dr. Kudirkos.

Čia ir kyla mums klausimas, kodėl šiame lietuviams taip mielame darželyje matome **net dviejų gydytojų** paminklus? Ar tai yra tik paprastas atsitiktinumas, ar lietuvių noras pa-

brėžti meilę savam gydytojui, ar kas kita? Atsakymas, mūsų profesijos pasididžiavimui, yra aiškus ir tiesus. Tai nėra joks atsitiktinumas, o tik vertas pagerbimas taip didžiai savo tėvynei Lietuvai užsitarnavusių vyrų, tai yra istorinė tiesa. Juk ar galime mes išivaizduoti atgimstančią ir Nepriklausomą Lietuvą be jos patriarcho lietuviybės puoselėtojo, didžiojo aušrininko, Lietuvos Tarybos pirmininko, Nepriklausomybės Akto signataro Dr. Jono Basanavičiaus. Argi galėjo atsikurti žiaurios caro prispaudos sugniuždyta ir pavergta Lietuva be jos nenuilstamo lietuviybės skatintojo ir iki pat savo mirties kovojusio varpininko, rašytojo satyriko ir Lietuvos Himno autoriaus Dr. Vinco Kudirkos.

Jei prie šių dviejų gydytojų dar pridėsime publicistą ir beletristą Dr. Pietarį, buvusį respublikos prezidentą, čia tremtyje mirusį Dr.

Suvažiavimo dalyviai tautos didvyrių paminklais išpuoštame Darželyje.

Kazį Grinių, buv. Seimo pirmininką ir ilgametį „Medicinos“ žurnalo redaktorių Lietuvių Gydytojų sąjungos organizatorių Dr. Joną Staugaitį, Dr. generolą Vladą Nagių-Nagevičių ir kitus vyresniosios kartos gydytojus, tai matysime, kad lietuvių gydytojų įnašas lietuvių tautai ir valstybei yra tikrai nemažas. Jie visi, kaip ir daugumas lietuvių gydytojų, gimė lietuviškame kaime, augo lietuviškoje aplinkoje ir todėl labai gerai suprato, kad šalia savo profesinio darbo dar reikia imtis grynai lietuviško visuomeninio darbo, kurio taip labai reikalauja iš kiekvieno pajėgesnio inteligento to meto Lietuvos padėtis. 1944 metais, rusams bolševikams antrą kartą okupuojant Lietuvą, nemaža dalis lietuvių gydytojų, saugodami savo gyvybę ir laisvę, kartu su keliomis dešimtimis tūkstančių savo tautiečių pasitraukė iš savo mylimo krašto į Vakarų. Malonu konstatuoti, kad ir išeivijoje gydytojai nepasimetė. Dar būdami Vakarų Vokietijoje, jie garbingai tęsė lietuvių gydytojų tradicijas, pirmoj eilėj rūpinamiesi savo tautiečių sveikatos reikalais ir, kiek sąlygos leido, griebėsi visomis išgalėmis lietuviško darbo. Jie atgaivino Lietuvoj veikusias profesines organizacijas, aktyviai dalyvavo Lietuvos išlaisvinimo kovoje, Lietuvių Bendruomenėje, duodami jai net du Krašto Valdybos pirmininkus, rūpinamiesi tautiečių šalpa, dirbo Raudonajam Kryžiu, kuriam visą laiką pirmininkavo energingas Dr. Domas Jasaitis.

Susidarius sąlygoms, dauguma gydytojų gana neblogai įsikūrė JAV ir žymiai mažesniais skaičiais: Kanadoje, Australijoje, Venecueloje ir kitur. Atsirado dar ir gana nemažas skaičius jaunų gydytojų, baigusius mokslus Vokietijoje, o vėliau jų skaičius pasipildė po keliolika kas metais baigusiais JAV ar kitų kraštų universitetus. Tuo būdu kartu su ankstyvesnės išeivijos gydytojais laisvame pasaulyje susidarė keli šimtai lietuvių gydytojų. Čia jie vėl suskato organizuoti, s pirmiausia JA Valstybių atskirose valstijose (Ohio, Illinois, New Yorke, Michigane...), kiek vėliau Kanadoj, Australijoj ir kitur. Prieš 10 metų JAV visos lietuvių gydytojų organizacijos susijungė su keliasdešimt metų veikusia Lietuvių Doktorų Draugija ir susiorganizavo į JAV Lietuvių Gydytojų Sąjungą, kuri kiek vėliau pasidarė pagrindu Laisvojo Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungai. Sąjungos pagrindinis tikslas šalia profesinių reikalų yra: įsijungimas į kovą Lie-

tuvos Nepriklausomybei atstatyti ir lietuvių bei ir lietuvių kultūrai išlaikyti. Eidami savo garbingų pirmtakų keliais jos nariai aktyviai įsijungė į Lietuvių Bendruomenės darbą, ypačiai pabrėždami vieningo darbo idėją. Mūsų Sąjungos narys Kanadoje Dr. Sungaila sėkmingai pirmininkavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenei. Iš dalies jo labai energingų pastangų dėka į Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą sugrįžo anksčiau išėjusios ir kelios naujos grupės. Tuo būdu buvo sudarytos tinkamos sąlygos šiai pagrindinei Lietuvos laisvinimo institucijai dirbti vieningai ir sutartiškai mūsų pavergtai Tėvynei. Dr. Ant. Razma ir būrys jaunų energingų gydytojų drauge su kitais ėmėsi iniciatyvos ir sėkmingai suorganizavo Lietuvių Fondą, kurį pirmieji parėmė savo nemažais įnašais. Fondas jau dabar siekia netoli 400,000. Jo visas, gana žymus pelnas skiriamas lietuvių išlaikyti. Ohio Liet. Gydytojų Sąjunga iki šio laiko tam pačiam reikalui jau yra paskyrusi 10,000 dolerių, kas metais skirdama bent 1000 dolerių. Nuo jų neatsilieka Illinojaus, New Yorke ir Kanados gydytojai. Kanadoje Dr. Ant. Pacevičius sėkmingai vadovauja Kanados Lietuvių Fondui, tenykščių Sąjungos narių gausiai remiamam. To Fondo tikslai yra tie patys kaip ir JAV. Dr. Razmos vadovaujamo Lietuvių Fondo. Gana nemaža lėšų yra sukėlusios lietuviškiems ir šalpos reikalams Sąjungos moterų pagalbinais vienetais. Visa eilė gydytojų remia pinigais ir dirba su skautais, ateitininkais, Lietuvių Bendruomenė, Altu, Balfu, politinėse organizacijose ir daugelyje kitų. Taigi, bendrai imant, gydytojai lietuviškoje veikloje nėra paskutiniai.

Bet būtų didelė klaida šioje vietoje vien tik džiaugtis pasisekimais. Mes prieš akis turime dar daug daug darbų, reikalaujančių visos išeivijoje esančios lietuviškos visuomenės vieningų pastangų, darbo, pasiaukojimo ir visokeriopos materialinės bei finansinės paramos. Mūsų tėvynė dar tebėra prieš okupuota. Mūsų kalbai, mūsų jaunimui, mūsų lietuviškumui gresia dideli pavojai.

Mes gerai žinome, kad ne visa lietuviškoji išeivija yra įsijungusi į organizuotą lietuvišką veiklą — gana didelė jos dalis mažai tuo besirūpina, yra apatiška. Žinome taip pat, kad gana žymi dalis mūsų kolegų mūsų Sąjungos veikloje nedalyvauja ir jos finansiniai neremia.

Daugeliui mūsų tautiečių patogūs namai, asmeniniai reikalai ir taupamoji banko knygutė darosi jų pagrindiniu tikslu.

Taigi rūpesčių ir darbo yra daug, o darbinių mažai. Užtat kaip daug mūsų visų padėkos ir pagarbos verti visi mūsų lietuviško gyvenimo veikėjai ir jų aktyvūs rėmėjai, mūsų rašytojai, menininkai, lietuviškų laikraščių leidėjai, mokytojai, kunigai, vienuoliai ir vienuolės, nenuilstantieji chorų ir šokių vadovai su chorisais ir šokėjais, teatrų vadovai ir vaidilos ir visi tie, kurių darbas, rūpesčiai ir ištekliai skiriami Tėvynei Lietuvai.

Lenkdami galvas mūsų mirusiems Tautos didvyriams — knygnešiams, kariams, partizanams, miško broliams, Sibiro kankiniams ir visiems Lietuvoje ir dėl jos laisvės kovojusiems ir dabar tebekovojantiems, energingai pasiryškime sekti jų pėdomis. Mūsų darbai, pasiaukojimas, idealizmas ir Tėvynės meilė tevainikuoja šį mūsų Gydytojų Sąjungos pasiryžimą. Norime, kad prie šio didžio Lietuviškos Tautos darbo prisijungtų visi mūsų kolegos ir visa laisvojo pasaulio lietuviškoji išeivija.

Visagalis Dievas tepalaimina šį mūsų pasiryžimą!

MEDICINA DABARTINĖJE LIETUVOJE

Dr. V. Šaulys

(Paskaita, skaityta Suvažiavime)

Tema plati, šaltiniai riboti ir nevisapusiški, statistikos duomenys daugumoje panaudoti iš dabar Lietuvoje paruoštų davinių, kurie, nebūtinai objektyvūs, visur atsiduoda stipria propagandos doze. Lankančių Lietuvą nemažai, bet jiems visai neįmanoma susidaryti tikro vaizdo. Apie sovietų bendrą medicinos padėtį galima nemaža aprašymų sutikti amerikiečių ir britų spaudoje, tačiau jų vertinimai turistiniai, labai paviršutiniški, arba tik perduodamos oficialios sovietų statistikos. Oficialūs lankytojai tegali lankyti tik iš anksto jiems paruoštas vietas. Jų nuomonės teturi irgi ribotos reikšmės. Kai kurios jų pastabos ir vertinimai apie sovietus tinka ir dabartinei Lietuvai, nes daugelyje sričių vietinė iniciatyva mažai pasireiškia, daugumoje dirbama pagal partijos nurodymus ir užplanavimus. Skirtumai priklauso nuo medicinos personalo kiekio, materialinių išteklių ir šiek tiek geografinio ligų — epidemiologinio skirtumo.

Man naudojant oficialius dabartinę Lietuvą paruoštus duomenis, gali atrodyti lyg pylimas vandens ant jų propagandos malūno. **Pažįstantiems dabartinę sistemą, nesunku suprasti, kur pagyros ir kur tikri daviniai.** Sovietiniai Lietuvos ministrai ar oficialūs asmenys kalbose ar apžvalgose lygina savo davinius su Ne-

priklausomos Lietuvos statistiniais davinais: absoliutų padidėjimą personalo, turto, veiklos. Pvz., palyginimo bazę vaikų mirtingumui pavaizduoti nuo differito, stabo, kokliušo ir polio dabar ir prieš 1939 m., kada dar nebuvo naudojami skiepai-vakcinės.

Nepriklausoma Lietuva pradėjo sveikatos organizaciją beveik iš nieko. Jų pačių teigimu 1921 m. Lietuvoje tebuve 207 gydytojai ir 160 felčerių. Skaitant Lietuvos med. literatūrą neįmanoma susidaryti praeities sveikatingumo vaizdo: pvz. S. A. '67 birželio mėn. Jagminas rašo — '39 m. Lietuvoje buve 4,9 gydytojai, 10.000 gyventojų. Tam pačiam numery kitam straipsnyje Sadauskas rašo, kad '39 m. 10.000 gyv. buve du gydytojai. Tokių netikslumų yra daugelyje vietų aprašant net jų pačių statistikas, liečiančias ligoninių ir lovų skaičių. Bendrai kiekviena proga Neprikl. Lietuvos sveikatos ar ligoninių stovis „išdirbamas“, išpeikiamas, išskyrus kai propagandai reikalinga ir naudinga pvz., Naujosios Kauno Klinikos dar ir dabar, po 30 metų, skaitomos vienos iš moderniausių visam Pabaltijje ir net visoje Sov. Sąjungoje ir kur tik turi progos jomis didžiųjų — o juk pastatytos N. Lietuvoje.

Dabar Lietuvoje yra medicinos ir dantų **nemokamas gydymas** ambulatorijose ir ligoninė-

se. Už vaistus nemoka tik labai neturtingi. **Vaistų industrija** gerokai atsilikusi, kaip ir visoje sovietijoje. Paskutiniu laiku vaistų, kaip antibiotikų lengviau gaunama, bet pasirinkimas nėra įvairus. Laboratorijos nusiskundžia netiksliu dozavimu gamyboje. Be to, kas čia skaitoma praeities dalyku, Lietuvoje ir tur būt sovietijoje tebenaudojamas vaistinėms receptų paruošimas — pvz., kosulio tirpalai, skausmui „pročekeliai“ ir kitokios mikstūros. Apsunkina gydytojus ir pareikalauja daug laiko vaistininkams.

Norint susidaryti pilnesnį vaizdą, reikėtų paliesti keletą sričių: žmonių sveikatingumą, higieną, med. įstaigas, mokyklas ir medicinos personalą bei jo paruošimą.

Kasmet didesnės sumos pinigų skiriama sveikatos reikalams, pvz., 1966 metams skirta 76 mil. rublių. Iš jų ligoninių aparatūrai virš 1 mil. rublių (užsakyta 35 rentgeno aparatai, 117 specialių automašinių). Čia pat nusiskundžia, kad dažnai aparatūra stovi nenaudojama arba nesumontuota, arba nerandama tinkamai paruošto personalo aptarnavimui; sugedimams neatliekamas laiku remontas, trūksta remontui dalių.

„Sveikatos Apsaugos“ '67 m. sausio vedamasis patiekė sekančius duomenis: dabar Lietuvoje esą 280 ligoninių. Iš jų 6 respublikinės Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, 33 miestų, 84 apylinkių rajoninės, o kitos 157 kitokio pobūdžio (m. mokslo institutų, TB, vaikų ir pan.) ligoninės, 116 ambulatorijų, 820 felčerų ir akušerių punktų. 1967 m. turėję 25.600 lovų (10.000 gyventojų 86 lovos). Per 1960-67 m. laikotarpį padaugėję 3500 lovom, kainavę 18.4 mil. rublių. Ligoninių skaičius net mažėjęs, nes nuo 1962-63 metų mažosios 10-15 net 35 lovų apylinkių ligoninės naikinamos ir perorganizuojamos į ambulatorijas, o lovos perduodamos rajonų centrinėms ligoninėms. Vidutinis rajono ligoninės dydis esąs 126 lovos.

Resp. ligoninės yra su daug didesniu lovų skaičiumi. Partija skiria joms specialų dėmesį, aprūpindama aparatūra ir personalu. Ligoninės suskirstytos į specialybes. Ligoniniai patenka per miestų ir raj. ligonines. Resp. ligoninės vadovauja raj. ligoninių veiklai ir teikia kvalifikuotą bei konsultacinę pagalbą mažesniems ligoninėms, įmonėms ir kaimų gyventojams per ambulatorijas, sveikatos punktus. Resp. ligoninės lanko rajonus (1966 m. aplan-

kė 63), organizuoja planines sveikatos reikalais išvykas (1966-19520), ir skubias išvykas (3038) į rajonus. Resp. ligoninės 1966 m. suteikusios 700.000 patarnavimų vienetų. Kai kurios, pvz., Resp. Kauno klinikinė ligoninė (buv. Nauj. Klinikos), labai specializuotos: kardiologijos 45 l., dietologijos — 40 l., profesinių susirgimų diagnozei ir gydymui 15 lovų skyriai ir pan. Tuose skyriuose gydomi net iš kitų respublikų atsiųstieji ligoniai.

Raj. ligoninės (84) taip pat suskirstytos į skyrius, kaip vidaus, chirurginį, akuš.-ginekologinį, vaikų ir užkrečiamų ligų. Prilygtų anksčiau apskrities ligoninėm. Didesniuose miestuose šalia jų, yra miestų ligoninės (33). Tose suskirstymas irgi esąs panašus. Be čia suminėtų, didesniuose miestuose arba specialiose vietovėse kaip kurortuose, yra specialių ligoninių, sanatorijų.

1966 m. gale buvę 93 **tb dispanseriai ir tb kabinetai**. Tb gydymui stacionaruose turėta 1100 lovų. Sanatorijų turėta 27 su 4500 lovų. Pvz. Romainių sanatorija '64 m. turėjo 200 lovų su 9 gydytojais ir 40 vidut. med. personalo (seserų ir felčerų), 1937 m. įkurta su 50 1 ir 2 gydytojais. Tuoj po karo labai daug sirgo tb. Dabar padėtis esanti daug geresnė. Dėl tb profilaktškai kasmet patikrinama 35% kaimo ir iki 45% miestų gyventojų. Vaikams naudoja BCG vakcinaciją.

Gydytojų, kaip ir daugumoje kraštų, kur medicinos pagalba suvalstybinta, darbas skirtingas. Gydytojas dirbąs punktuose nieko bendro neturi su ligonių gydymu ligoninėse. Miestų ambulatorijose dirba po keliolika gydytojų, punktuose, miesteliuose ir kaimuose po vieną ar tik tam tikromis dienomis. Daug punktų vedami tik felčerio ar akušerės. Pagal paduotą statistiką punktų ir ambulatorijų skaičius atrodo labai didelis, bet atsimenant, kad gydytojai neturi privačių kabinetų, vaizdas nebėra toks įspūdingas.

Tb gydymas mažai pasikeitęs nuo 1937 m. Plaučių chirurgija nedažnai daroma, ir tik Resp. Kauno ligoninėje. Pirma rezekcija 1954 m. Poilsio namų — Palangoje, Birštone, A. Panemunėje, Kulautuvoje ir kitur turima 11 su 2,400 lovų. (1965).

Po karo pastatyta 51 stationarai ir poliklinikos pastatai, 3 vaistų sandėliai ir 33 vaistinės. (Palyginus su išleidžiamu gydytojų ir vaistininkų skaičium, nedaug. 1966 m. gerokai pra-

plėstas „Sanitas“ vaistų ir hormoninių preparatų fabrikas. 1960-66 m. laikotarpy padaugėję gydytojų ir dantistų etatų 1979 vienetais. Per tą laikotarpį atidarytos Raseinių rajon., Ariogalos tb, Vilniuj Resp. Neurolog. Sk., Trakų raj., Palangos miesto, Prienų Centrinė, Vilkaviškio Centr. Infekc. ligoninės. 1966 m. Radviliškio raj., Vilniaus m. klin., Kauno m. Viliampolės ligoninės. Šiais metais baigiamos — Vilniaus m. 500 stac. lovų klinik. ligoninės kompleksas, statomas Resp. Klaipėdos ligoninės priestatas. Kraujo perpylimo stotis Panevėžyje, atidarytos ligoninės Ukmergėje, Kėdainiuose, Kaune ir Ignalinoje. Vilniuj, Kaune, Panevėžy, Klaipėdoj ir Šiauliuose įsteigti neišnešiotų naujagimių skyriai.

Lietuvoje **paranatalinis mirtingumas esąs mažesnis už bendrus visos TSRS.** 1966 m. 99% gimdymų stacionaruose (TSRS-90%). Akušerinių lovų turima virš 2500. Tačiau esą daug trūkumų vaikų ir naujagimių gydyme, per didelis mirtingumas; per menka neščių moterų priežiūra — beveik nekreipiamas dėmesys į Rh faktorių ir tokie dalykai kaip naujagimių transfuzijos labai retas įvykis net Resp. ligoninėse. **Labai daug priešlaikinių gimimų ir gimdymo traumų.** Permenkas akušerių ir pediatrų bendradarbiavimas (S. A. liepos '67). Vaikų ligoninėse daug netvarkos ir nešvaros. Laboratorių netikslumai, maistas paruošiamas nehygieniškai, kas užkerta kelią sumažinti naujagimių ir vaikų viduriavimams ir jų mirtingumui. Naujagimiai maitinami nesteriliu senai paruoštu maistu ar tirpalu, neindividualizuojami sergančių ir sveikų maitinimo įrankiais, dėl to neįmanoma kontroliuoti enteritus, nuo kurių mirtingumas labai didelis, ypač neišnešiotų kūdikių. (Jų mirtingumas 14 kartų didesnis negu normalių). Užkrečiamom ligom sergančių nevykdomas izoliavimas. Pavienios ligoninės skelbia aukštą % virkštelės uždegimų — omfalitų su dideliu mirtingumu. Sumažintas sergamumas plaučių uždegimais ir tb, taip pat vidurių šiltine. Tačiau plaučių uždegimas vaikų mirtingumo struktūroje užima pirmą vietą (24-35%). Iki '68 metų stengsis paskiepyti nuo tymų net 90% vaikų. 1965 m. buvusi didelė tymų epidemija. Partijos atstovai skundžiasi šlubuojančia **sveikatos apsauga žemės ūkio darbinukuose.** Jie nesidomį sveikatos švietimu ir 3-4 kartus rečiau telanką gydytojus ir stomatologus (plg. su miestų gyventojais). Daugely at-

vejų gvildenama alkoholizmo ir jo pasekmių problemos. '67 m. SAM*) didžiavosi, kad Lietuvoje beveik nebeegzistuojančios ligos kaip malarija, pasiutligė, juodligė, bruceliozė. Tos ligos buvo labai retos ir prieš 25 metus! Vidurių šiltinė sumažėjusi, bet dažnai išaiškina mi bakterijų nešiotojai. Dažni trachomos, askariosis ir kitokie parazitiniai susirgimai.

1962 m. įsteigtos pusvalandį trunkančios savaitinės medicinos klausimais radijo programos medicinos personalui diagnostikos gydymo, profilaktikos ir organizaciniais klausimais. Liepos mėn. švenčiama sveikatos diena, kada sustiprinta propaganda sveikatos reikalais. SAM ir partija apdovanoja atsižymėjusius medicinos darbuose ir veikloje.

Profilaktiškam švietimui naudojama **Raudonojo Kryžiaus Dr-ja.** Jos veikla apžvelgiama atstovų (200) suvažiavimų proga, kurie vyksta kasmet. Draugijos veikla partijos skatinama ir globuojama. Dr-jai priklausą 25-27% gyventojų. Nariais didelis % įvairių mokyklų mokiinių (pradedant 4 pr. mokykl. skyrių), įmonių darbininkų, ligoninių personalo, kolchozininkų ir pan.

1. Dr-ja ruošia med. seseris ir slauges, 2. Nariai apšviečiami ir paruošiami branduolinio ir bakteriologinio karo apsaugai, 3. Dr-jos nariai sudaro kraujo donarų gretas, 4. Per R. Kryžiaus skyrius veikia Liaudies sveikatos universitetas miestuose ir rajonuose, kur š. M. mokėsi beveik 20,000 žmonių. Kai kurie skyriai, ypač Kauno ir Vilniaus esą gerai organizuoti ir gauna išsilavinimą prilygstantį reguliarių mokyklų (Sanitarų, seserų, felčerių ir akušerių kursai), 5. Iš Dr-jos narių sudaromos brigados dekoravimui krūmais, gelėmis, remontui įmonių, ligoninių, mokyklų, 6. Iš Dr-jos narių išrenkami ir paskiriami visuomeninių sanitarinių inspektorių kadrai ('67 m. 1000 gyventojų teko 6 inspektoriai). Jie turi teisę tikrinti sveikatos ir higienos padėtį įmonėse, prekybinėse ir maitinimo įstaigose ir ligoninėse ir daro vadinamus švaros ir higienos „reidus“. Skelbia konkursus. Turi teisę suteikti pagyrimus ar papeikimus, skelbia spaudoje.

Partijos atstovai nusiskundžia, kad med. seserys ir gydytojai nesidomi dr-jos veikla, kas verčia organizacijos vadovybėn įtraukti neprofesinius žmones ir per tai nukenčianti organizacijos švietimo kokybė.

Medicinos personalas 1967 m. birželio mėn. Lietuvoje dirbo 5617 gyd-jų, 1253 stomatologų-dantistų ir 17,900 vid. medicinos personalo, iš kurių 4798 akušerių ir felčerių. Be to SAM priklausė 884 provizoriai ir 1169 provizorių padėjėjų-vaistininkų. Lietuvoje 10,000 gyventojų tenka apie 22 gyd-jai (454:1) ir 65 vid. med. personalo. Palyginus su Latvija ir Estija med. personalo esą 10-11% mažiau (Latvijoje gyd-jų 31 10,000. Estijoje 30, tačiau Čekoslovakijoje tik 20,0 Anglijoje 14,7 ir 1963 m. JAV 18,4). Sakosi po karo paruošę 6257 aukštesnio med. personalo, Vilniaus v. Kapsuko v. Universitete ir Kauno Medicinos Institute (iki 1951 m. Kauno Universiteto Med. Fakultetas). Per metus paruošią 325 iki 400 gydytojų ir stomatologų ir apie 40-50 farmacininkų. Pvz. šiais metais Kauno Med. Institutas išleido 214 gyd-jų, 53 stomatologus, 63 provizorius ir 10 biofizikų. Nuo 1959 metų ruošiami atskirai gydytojai pediatrai, 40-45 per metus, o nuo '62 metų Vilniuje paruošiami 25 sanitarinio profilio gyd-jai (epidemiologai-bakteriologai).

Universitetą ar Institutą baigęs absolventas gauna laikiną gydytojo pažymėjimą, o po metų praktikos — stažo pakeičiamas į diplomą. Gydytojui paruošti trunka 6 metus po pradžios mokyklos ir gimnazijos (10 metų). Vilniaus med. fakultete ir Kauno med. Institute atrodo katedrų skaičius ir mokymo programa ta pati: turi vidaus ligų propedeutikos, bendr. chirurgijos, akušerijos-gynekologijos, fakultetinės terapijos, infekcinių ligų, gamtos mokslų biochemijos ir farmakologijos, vaistų formų ir Galeno preparatų technologijos katedros. Prie universitetų ir Resp. ligoninių ruošiami specialistai: vidaus lig. chirurgijos, akuš. gynecologijos ir pan. aspirantų ir ordinatorių etatuose. Specializavimuisi gana populiarūs specialių mokslo sričių institutai. Specialybėms kasmet ruošiasi maždaug apie 130 gydytojų. Dalis jų specializuojasi kitose respublikose. Kai kurie iš jų nebegrižta Lietuvon.

'67 m. Lietuvoje buvę 364 gyd. akuš. gynecologai. Jų Raj. ligoninėse paskirta po 2 ar 3.

Prie Universitetų ir sveikatos ministerijos veikia mokslų tyrimų institutai įvairioms problemoms gilintis, pvz. epidemiologijos - mikrobiologijos ir higienos M. T. institutas (Lazutka direktorius). Onkologijos, elektrografijos, tuberkuliozės, eksperimentinės ir klinikinės me-

dicinos M. T. institutai. TB institutas įsteigtas '45 m. (Gamperis direktorius) per 20 metų atspausdinę 200 straipsnių 31 med. žurnalų, apginta 12 kandidatinių dizertacijų. Turi savo žinioje 100 lovų stacionarą terapiniam ir 50 lovų chirurginiam TB gydymui. '65 m. dirbo 14 gydytojų — 10 su moksliniais laipsniais. Instituteose mokslinius darbus atlieka med. mokslų kandidatai. Jie ruošiasi med. mokslo daktarų dizertacijoms. '66 m. Lietuvoje buvo 23 med. mokslo daktarai ir 216 med. mokslo kandidatai, pvz. '64 m. apgintos Lietuvoje 3 med. m. dizertacijos, '65 m. -2.

1962 m. prie Vilniaus U-teto įsteigtas **gydytojams tobulintis fakultetas**, kur kas met galį žinias atnaujinti ir papildyti virš 400 gyd. (S. A. No.1 1966). Fakulteto planuotojai tikisi, kad kas 5-7 metai visi gydytojai pereis tą instituciją. Tačiau 1966 m. tegalėję pasinaudoti tik 6% gydytojų, vadinasi visiems pereiti truktų virš 16 m. Anksčiau tam tikslui specialiai parinkti gydytojai buvo siunčiami į Maskvos, Leningrado ar Kijevo panašius institutus, ir tik po 120-150 gyd. per metus. Kursai esą dviejų rūšių: trumpalaikiai — 2 mėn. ir ilgalaikiai 5 mėn. (200 val. teorijos ir 450-500 praktikos). Kursantai taip pat turi išklausti bent 24 val. dialektinio materializmo ir tam tikrą valandų skaičių civilinės gynybos ir karinio parengimo kurso. Per kursą bent 2 kartu organizuojami kursantų-dėstytojų sveikatos apsaugos ministerijos ir specialiojo mokslo komiteto (partijos atstovų), pasitarimai-savikritika. Baigus išduodami diplomai, kas palengvina atrinkti tinkamus gydytojus specialybėms ar vadovaujantioms vietoms.

Praktikoje bedirbą, ypač didesniuose miestuose, gydytojai priklauso specialybių draugijoms arba jų skyriams. Centriniai vienetai yra Vilniuje ar Kaune. Vadinamų **Resp. medicinos mokslinių draugijų** yra (Anatomų-histologų — 45 nariai; terapeutai-vidaus ligų — 474 n., — 5 skyriai; farmacininkų 668 n. — 5 skyriai; pediatrų, fiziatrių, rentgenologų ir radiologų (180), gerantologų ir geriatrų, Otolaringologų, Higienistų-Sanitarijos, Stomatologų 830 n. — 7 skyriai, Patalogų - anatomų, Okulistų - oftalmologų, Traumatologų - ortopedų, Onkologų, Urologų — 30 n. Chirurgų — 76% — 5 sk., Teismo medikų, Kardiologų, Neuropatologų-psichiatrų, Akušerių-gynecologų 290 n. — 5 sk., Der-

matovenerologų, Endokrinologų ir kt.). Dr-jos rengia susirinkimus vietinius arba respublikinius, mokslinius arba viešus publikai. Savo paskaitas ir referatus leidžia atskirais leidiniais. Savo veikimo apyskaitas kas met pristato sveikatos ministerijai. Draugijų veikla skelbiami papeikimai medicinos spaudoje. Kai kurios draugijos gana gausios savo nariais ir aktyvios savo veikla. Kitos vos vegetuoja. Partija nusiskundžia, kad kai kurių draugijų programos nepritaikytos bendros praktikos žinynei, pranešimai menkai paruošti, valdybos nerūpestingos ir be iniciatyvos. (Dr. J. Neniškis).

Pagrindinis ir vienintelis med. žurnalas Lietuvos gydytojams yra **Sveikatos Apsauga**, išeinąs 12 nr. per metus, 64 psl. dydžio. Tiražas nevienodas ('64 m. iki 8,800, '67 m. 7,300). Jis eina dešimtį metų. Medžiagos sutalpina nemažai, straipsnių be mokslinių daug propagandiniai-politinių, administracinio pobūdžio ir bendrosios higienos klausimais vid. med. personalui. Palyginamai daug aprašymų iš vairių med. draugijų suvažiavimų. Paskutiniausiais metais daugiau dėmesio kreipiama į lietuvišką medicinos terminologiją. Neseniai žurnale paskelbti psichiatrijos bakteriologijos med. terminai.

Prieš keletą metų sudarytas SAM mokslinės tarybos išradimų ir racionalių pasiūlymų biūras, kur lyg patentuojami nauji aparatai, pagerinimai ar išradimai ir skelbiami „Sveikatos Apsaugoje“. Autoriui apdovanojami pinigine (25-100 rb.) paskatinamąja permija.

Gydytojai gauna mėnesinį atlyginimą 90 iki 140 rublių. Darbo diena 6½ val. Nuo ateinančių metų darbo savaitė būsianti 5 dienų. Daugumas dirba papildomai kitose darbovietėse. 15% priedo gauna dirbdami pavojingose ar neįprastose aplinkybėse, kaip rentgenologai, epidemijologai ir pan. Kur kas didesnis atlyginimas dirbant mokslinį darbą, dėstant mokyklose ir esant medicinos mokslo kandidatui ar doktorantui. Med. M. daktaras gauna apie 400 rub., Straipsnių ir knygų rašytojai, nežiūrint tiražo, premijuojami po 10 rub. už puslapį.

Komunistų partijai priklausa apie 12% gydytojų. '66 m. K Partijai priklausę 560 gyd-ju, (23 nariai-kandidatai), 160 vaistininkai. Universitetuose virš 300 partijos narių. Nusiskundžia, kad kai kur esąs blogas narių prieauglis. Pvz.

per paskutinius 2 metus Vilniaus Resp. ligoninė neparuošė ne vieno med. darbuotojo į partiją.

Įvairių suvažiavimų proga partijos atstovai neapsieina be raginimų ir spaudimo gydytojams aktyviai dėtis ateistinėn veiklon, įsijungti „Žinijos“ (ateistų) draugijon. Kauno Med. Institute „Žinijos“ Dr-ja '64 m. turėjo 180 narių ir skaitė 440 paskaitų. Aktyvūs toje veikloje gauna pažymėjimų, premijas, paaukštinius. Originalūs straipsniai skelbiami spaudoje.

Bandžiau būti objektyvus, nors nelengva toleruoti propagandą ir pasigyrimus. Be abejo pažanga padaryta, kas ir reikėtų tikėtis turėjus 24 m. laikotarpį, ilgesnį negu Neprikl. Lietuva galėjo naudotis laisve kūrybai ir pažangai. N. Lietuva sukūrė visai naujus universitetus, institutus ligonines Gydytojų prieauglis po 18 metų buvo padidintas 1000% (1921—207 gyd., 1945 m. Lietuvoje liko virš 1200 gyd.). Nors dabar ir nemažai paruošiama gydytojų, atsimenant jų metodus, abejojama gydytojo kokybe, ypač jų paruošimą vertinant pagal vakariečių standartus. Apsukresniems ir sugebančiams yra progų prisitaikyti išsikabinti iš bendros praktikos ir pasiekti mokslinių aukštumų (pvz. dr. J. Briedikis kr. indų chirurgijoj). Dabartinei Lietuvos medicinai tinka vieno amerikiečio gydytojo-keliautojo pastabos apie sovietų mediciną: „Sovietai padarė nemažą med. pažangą, bet kadangi daug laiko buvo atsiriboję nuo pasaulio, daug tyrimų daroma ir problemų sprendžiama, kas vakaruose išspręsta prieš keliolika metų. Medicina, kaip Indijoj — dideliuose miestuose ji panaši į Anglijos ir JAV ir atrodo lyg mažos salelės modernios medicinos, bet visame krašte medicina atsilikusi 30-40 metų“.

Tikriausia, jeigu komunistinis biurokratizmas ir privačios iniciatyvos panaikinimas netrukdytų, Lietuva medicinoje per tą laikotarpį būtų pasiekusi daug geresnių rezultatų.

* SAM — Sveikatos Apsaugos Ministerija.

ŠALTINIAI:

„Sveikatos Apsauga“, 1965 ir 1966, 1-12 nr., 1967, 1-7 nr.
Medical Tribune, Nov. 21, 1966, March 27, Jul. 3, 6.
JAMA, Dec. 19, 1966.
Ill. Med. Journal, Jul. 1967.
Anesthesiology, June, 1967.

IŠVAIZDA IR ASMENYBĖ

Dr. Vaclovas Paprockas

(Paskaita, skaityta Suvažiavime)

Ne mano uždavinys skirto laiko rėmuose nagrinėti teoretinius žmogaus pažinimo iš išvaizdos klausimus. Ir ne šio pranešimo paskirtis supažindinti Tamstas su pagrindiniais fiziognomikos dėsniais. Vienintėlis patiekiamų minčių tikslas — sužadinti klausytojuose norą įsigilinti į šią įdomią žmogaus asmenybės pažinimo sritį.

Dėstymo planas sąmoningai nustumtas į šalį. Gausią tuo klausimu medžiagą neįmanoma vienu užsimojimu panaudoti ir akademiniai apipavidalinti. Bus šuolių ir nukrypimų į šalį, kurie, tikiuosi, mano pasirinktai temai — **Išvaizda ir asmenybė** — suteiks gyvesnį atspalvį.

Tezės pagrindan norėčiau padėti seną, plačiai žinomą, rusų priežodį: „Pagal marškinius sutinkama, — pagal protą palydima“. Marškinių sąvokon įeina ne tiktai rūbai, bet ir veido bruožai, plaukai, šypsnyš, sėdėjimo būdas, eisena, kalbos grynumas ir t. t. Pvz., ateivis, tikras inteligentas, nekalbės žargonu ir savo gimtąją kalbą nešiukšlins „frentais, vakeišėnais, weekendais“ ir pan.

Kiekvienas, kas jis bebūtų — išsilavinęs žmogus ar primityvios tautos atstovas — pirmą kartą gyvenime sutiktą žmogų stengiasi atpažinti iš išvaizdos. Gyvuliai ir tie, staiga užklupti, sustingsta vietoje ir bando išskaityti ką galvoja tariamasis priešas, — nesvarbu kas jis bebūtų: žmogus ar keturkojis.

Nežiūrint į tai, kad medicinoje, kriminologijoje, prekyboje ir kitur asmenybės atpažinimas iš išvaizdos vaidina didelę rolę, vistiek tas mokslas iki šiol dar nėra pakankamai įplietintas. Jeigu taip yra, tai kaltas viduramžis, ypatingai 15-16 amžius, kai fiziognomika buvo patekusi į metafizikų, mistikų bei burtininkų globą. Tiktai 18-jam amž. ji atsiribojo nuo buvusių nukrypimų ir atsistojo į savo vėžias.

Kiek toli šiandieną nueita ta kryptimi, tikiuosi, Tamstoms paaiškės iš šių kelių pavyzdžių:

1. Romoje, **San Pietro in Vincoli** bažnyčioje ant popiežiaus Julijaus II kapo stovi Michelangelo's iškalta sėdinčio Mozės statulą. Besilankydamas šventųjų mieste Sigmund Freud padarė jos psychoanalizę.

2. 1965 metais Illinojaus Technologijos Instituto tyrinėtojas Dr. Andrew Dravnieks paskelbė, kad kiekvienas žmogus skleidžia apie šimtą ar daugiau skirtingų kvapsnių, ir kad visus juos sudėjus į vieną, galima atpažinti patį žmogų. Staiga pasidarė populiarus **odorologijos** mokslas.

3. New Yorko Downstate Medical Center pediatrės Dr. Ruth Achs ir Dr. Rita Harper 1966 metais paskelbė, kad iš naujagimio delnų ir padų nuospaudų galima diagnozuoti kai kurias anomalijas pirmiau negu pasireiškia kiti sutrikimo simptomai. Pvz., pirmuose mėnesiuose neštumo motinai persirgus **rubella**, liga gali palikti pėdsakus kūdikio delnuose. Juos radęs gydytojas privalo įieškoti kitų kongenitalinių paslėptų defektų, k. a. kataraktos, apkurtimo, širdies anomalijos. Pradėta domėtis diagnostine **palmo** — bei **podografija**.

4. Tie mano kolėgos, kurie klausė Kaune prof. V. Tumėnienės vaikų ligų kursą, tikiuosi, prisimena jos demonstravimą vaikučių sirgusių tuberkulioze. Nuolat ji kreipdavo studentų dėmesį į ilgą, juodą ligonių blakstienas.

Palinkimas spręsti apie asmenį iš išvaizdos glūdi pačioje žmogaus prigimtyje.

Šiam teigimui pagrįsti leiskite man pailiuotruoti pavyzdžiais, paimtais iš jūsų pačių gyvenimo.

Norėčiau paklausti, ar nepasitaikė Tamstoms nepažįstamų kompanijoje savo kaimynui prasitarti: „Tas asmuo, mano manymu, yra suktas, anas-žiaurus, ši dama turėtų būti švelnaus charakterio, anoji — gudri“. Šitai iš akies vertindami žmogų Tamstos kartojate **Šekspyro** žodžius: „Tas Cassius turi sudžiuvusią ir alkaną išraišką. Jisai per daug galvoja; tokie žmonės yra pavojingi... Retai kada jis šypsosi, ir jo šypsnyš tarytum pats save pašiepia ir smerkia savo nuotaiką...“ (Julius Cezaris). Ne tiktai kartojate, bet ir bandote užsirekomenduoti kaip pajėgūs atpažinti žmogaus vidujinį Aš iš jojo išvaizdos.

Norint savo pasirinktam darbe turėti pasisekimą, reikia būti psichologu. Taip pat nė kiek ne mažiau svarbu kiekvienam, kuris sueina su žmonėmis į kontaktą, sugebėti iš išvaizdos iš-

skaityti dvasinius savumus. Tai ypač liečia gydytojus, dvasiškius, diplomatus, teisėjus ir kitus profesionalus. Mokėjimas interesantą pažinti iš jo „marškinių“, vos žengiant jam per slenkstį, dažnai nulemia pasisekimą. Ir nebe reikalo medikai mestą pirmą žvilgsnį į paciento veidą gretina su kario malda prieš žygiuojant į mūšį su priešu.

Beruošdamas pranešimo tekstą, iš smalsumo pasiemiau nuo lentynos pirmąjį pasitaikiusį prekybininko vadovėlį, tikslu išsiaiškinti, ar yra jame kas nors kalbama tuo klausimu. Knyga vadinosi „Textbook of Salesmanship“, parašyta Frederic A. Russell ir kitų autorių; ten septintos laidos (1963 m.) 199-204 puslapiuose nagrinėjami asmenybės tipai ir patariama pardavėjui tą pačią akimirką susiorientuoti kliento dvasiniuose savumuose. Apropos: čia esančių ponių dėmesiui: krautuvėje pardavėjas sprendžia apie klientę iš trijų požymių: rankinuko, batukų ir rankų.

Toji pat taisyklė galioja taip pat tarnautojams, mokytojams, amatininkams, politikams ir kitiems. Paimkime pavyzdžiui kriminalinės policijos agentus: Judrioje gatvėje įvyko išilaužimas. Nusikaltėlis paliko patalpą nepastebėtas ir įsimaišė į žmonių minią. Atrodytu, kad beprasmis darbas jo, dingusio kaip adata šieno vežime, ieškoti. Tačiau gana dažnai jis lieka atpažintas: budri žvalgo akis iš išvaizdos, iš veido bruožų, sugeba atskirti dorą pilietį nuo nusikaltėlio. Goethes Margaritos žodžiais, skirtais Mefistofeliui, tariant: „**jojo kaktoj yra išrašyta, kad jis negal sielos mylėti**“.

Arba dar vienas pavyzdėlis: tūkstančius keleivių muitinės valdininkams dieną iš dienos tenka tikrinti, sijoti. Bet ką jie daro: vienus praleidžia net neatidare lagaminų, o kitus krato iš pagrindų ir kaip tikrai tuos, kurie vežasi kontrabandinių prekių.

Čigonų, burtininkų, maklerių, sukčių, gangsterių pasisekimo pagrindas taip pat padėta ne kas kita, kaip gabumas pažinti žmogaus dvasines savybes akimirkos greitumu ir užimponuojant jį staigiu kokios nors silpnybės iššifravimu.

Šie, paimti iš gyvenimo pavyzdžiai, sakyte sako, jog išvaizda yra žmogaus vidaus vizitinė kortelė. Tiek ligų diagnostikoje, tiek žmogaus asmenybės pažinimo moksle tai vizitinei kortelei priduodama ypatinga reikšmė. Įgudusi gydytojo akis, metusi žvilgsnį tik į veidą,

tam tikrais atvejais gali nustatyti diagnozę, pvz., vidurių šiltinės, lobarinės pneumonijos, skarlatinos, hipertiroidismo, akromegalijos ir kitais atsitikimais. Pavartę medicinos nomenklatūrą, užtiksimė daugybę išvardintų veido išraiškų, charakteringų tai ar kitai ligai, k. a., facies abdominalis, facies adenoidea, facies aortica, facies bovina, facies hepatica, risus sardonicus, facies mitralis, facies parkinsonica, facies ovarica ir t. t. ir t. t. Netgi eilinio žmogaus įgudusi akis atpažįsta iš veido bruožų mikrocefalinį, hidrocefalinį ar mongoloidinį idiotą.

Žmogui sergant — keičiantis jo išvaizdai — taip pat keičiasi jo charakteris. Ypač tai ryšku vidaus sekrecijos liaukų sutrikimo atvejais.

Savo pergyvenimus, nuotaiką, sielvartą, skausmą, džiaugsmą, pyktį ir neapykantą žmogus išreiškia veido raumenų susitraukimais, kuriems dažnai kartojantis, veide atsiranda neišdildomi pėdsakai — raukšlės. Tų raukšlių susidarymas nepriklauso nuo žmogaus valios ir jos nėra artimos jūros bangoms, kurios staiga išskyla, bet ir taip pat staiga išnyksta. Suaižyta veido oda kaip tik yra asmens dvasinių savybių projekcija į išorę. Poeto Oskaro Milašiaus žodžiais tariant: „**Kiekvienas žmogaus veidas yra vieša išpažintis**“.

Dvasios ir kūno ryšį žmoguje ypač junta, mato ir stengiasi atvaizduoti tapytojai ir skulptoriai. Jie nesitenkina perteikimu sustingusių kūno formų. Jie veržiasi į sielos gelmes ir fiksuoja drobėje subtilius žmogaus sielos niuansus.

Nebyliai yra visi: pradant dieviškoje aukštybėje kapitoliuje dominuojančiu **Zeusu**, skausmu persunktu **Laokonu**, laime spinduliuojančia **Sixtina** ir žaviai besišypsančia **Mona Liza**. Nebyliai yra nukryžiuotieji ir besikeliantieji iš numirusiųjų, tačiau jie kalba į kiekvieną, kuris tik į juos pažiūri, ir pasako daug daugiau negu žodžiais ar judėsiiais galima būtų nupasakoti: jie šneka gyvą veido kalbą. Vykęs portretas nusako nutapytojo asmens dvasinę būklę tiksliau ir išsamiau, negu bet kokie parinkti vaizdūs sakiniai.

Žmogaus dvasinio pažinimo iš išvaizdos pradai tiek pat senas, kaip senas šioje planetoje pats žmogus, ir nenuostabu, kad veido bruožai bei povyza nuo pat gilios senovės sudaro esminį vaidybos elementą. Laukinių ir civilizuočių tautų dėvimų kaukių tikslas — sukelti žiū

rovuose tam tikrą dvasinę būseną. Pvz., dievukų kaukėmis primityvios tautos bando sužadinti baimę ir respektą vienam ar kitam tariamam dievui. Graikų kultūros klestėjimo metu teatro artistai naudojo 40 įvairaus tipo kaukių, kurios ypatingu išraiškos pajėgumu vaizbavo reikiamus charakterius bei emocijas.

Fiziognomikai jau prieš Kristaus gimimą, ypač graikų literatūroje, buvo skiriama daug vietos. Medicinos tėvas Hipokratas laikytinas taip pat fiziognomikos tėvu, o jojo facies hipocratica — viena iš priešmirtinių charakteristikų — tebeminima kiekviename moderniaame vidaus ligų vadovėlyje. Į žmogų šiandieną žiūrima, kaip į psichofizinį vienetą. Jis yra junginys trijų elementų: dvasinio, protinio ir kūniško. Kiekvienas nuo pat pirmųjų dienų turi įgimtas galimybes vystytis ir jų ribas. Gemalo užuomazgoje įgytus fizinius ir dvasinius individualius pradus veikia aplinka, auklėjimas, pergyvenimai, patyrimai, išsilavinimas, profesinis darbas. Tos individualios dvasinės jėgos išsirutulioja kartu su kūnu ir reflektuoja į jo paviršių. Pasak **Hans Henning**, „**Tam tikrą kūną atitinka tam tikras charakteris**“. Juo panašesni du individai kūno ypatybėmis, juo artimesnė yra jų charakterių giminytė. Ypač dvasinė ir kūniška koreliacija ryški tarp monozigotinių dvynukų. Vaikas, savo išvaizda panašus į motiną, kaip taisykle, negali turėti tėvo charakterio ir atvirkščiai, vyras turįs moterišką veidą turės moterišką charakterį. Tad, mūsų liaudies patarlės: „**Obuolys nuo obels netoli nukrenta**“ arba „**Vilkas vis į mišką žiūri**“ turi realų pagrindą ir gilesnę prasmę.

Fiziognomikos tikslas — pažinti žmogų kaip individą. Gabumai, žinios, sugebėjimai, dvasinė jėga atsispindi jojo kūne, ir nei amžius, nei lytis, nei rasė, nei socialinė padėtis, nei išsilavinimo laipsnis neužtušuoja jojo pagrindinių dvasinių bruožų. Juo žmogus pasižymi didesne asmenybe, juo jis savo kūnu, savo išvaizda ryškiau išsiskiria iš kitų tarpo. Juo asmuo silpniau protiškai subrendęs, juo jis labiau pastebimas eilinių žmonių būryje.

Norėčiau šioje vietoje išsamiau pakalbėti apie kūno konstituciją kaip asmenybės pažinimo priemonę ir, jeigu laikas patarnaus, dar paliesiu nosies fiziognominę reikšmę.

Fiziologija, organizmo dinamikos mokslas, mus moko, kad juo didesnis šiltakraujis, juo lėtesnė jojo medžiagos apykaita. Juo greitesnė

medžiagos apykaita, juo gyvesnis gyvulys. Žvirblis-sangvinikas, nes jo medžiagos apykaita greitesnė negu dramblio-melancholiko. Mažo šuniuko-choleriko medžiagos apykaita žymiai didesnė negu didelio šuns-flegmatiko. Tas pats tinka žmogui: juo jis didesnis, stambesnis, juo jis lėtesnis ir šaltesnio temperamento, nes jojo medžiagos apykaita lyginant su mažu žmogumi yra lėtesnė. Mažas žmogus, kaip taisyklė, daugiau priekabus negu aukštas; jis šokinėdamas kaip gaidžiukas bando išprovokuoti muštynes, panašiai kaip mažas šuniukas, kaip taisyklė, puola didesnį šunį, bet ne atbulai.

Remiantis šiuo fiziologijos principu, sunku sutikti su kai kurių teigimu, jog žmogaus temperamentas nesikeičia. Žmogui senstant, lėtėja medžiagos apykaita, o kartu su ja privalo keistis temperamentas. Jaunas žmogus daugiau sangvinikas, cholerikas, nes jo medžiagos apykaita greitesnė; tas pats pasenęs žmogus daugiau ar mažiau priklausys melancholikų arba flegmatikų grupei, nes sulėtėja jojo medžiagos apykaita.

Tuebingeno Universiteto profesorius Ernst Kretschmer visus žmones skirsto į tris pagrindinius konstitucinius tipus: 1. asteninį, 2. atletinį ir 3. pikninį, ir atitinkamai apibūdina kiekvieno tų tipų dvasines savybes bei jų palinkimą vienai ar kitai ligai. Pvz., 60 su viršum nuošimčių maniakaliai-depresyvių ligonių priklauso piknikų tipui. Virš 50 % piknikų turi aukštą kraujo spaudimą.

Reikalui supaprastinti pasitenkinkime paprastesne klasifikacija, kurią užakcentavo gyvenęs 5-me amžiuje prieš Kristų Hippokratas.

Jis skirstė žmones į du konstitucinius tipus: 1. **linearinį**-aukštą, liesą ir 2. **lateralinį**-trumpą, storą. Šie du tipai atstovauja diametraliai skirtingus charakterius. Liesas, aukštas yra idealistas, kančių žmogus; storas, žemas-realistas, praktikas, savimi pasitikintis asmuo. Liesakovotojas, stambus-stebėtojas.

Audringas, veržlus, energingas žmogus, kaip taisyklė, yra liesas, sudžiuvęs. Čia vėl susiduriame su medžiagos apykaita. Mat, riebalai yra genijaus priešai. Jų kiekiui didėjant, mažėja kūno bei sielos aktyvumas, nes kūne taratum krosnyje: storo žmogaus riebalai smilks-ta, plono dega.

Burtininkai, kerėtojai, raganos, vaidilutės, šėtonai mene ir literatūroje vaizduojami ploni

ir ilgi. Tuo tarpu ištižę valdininkai, tingūs tarnai, sudribę dvarininkai yra storapilviai. **Ribera** ir **Greco** paveiksluose atsiskyrę nuo pasaulio asketai yra įdubusiomis akimis ir sunykę, tuo tarpu **Rubensas** lebaujančius ir tingius vaizduoja nutukusiais.

Ilgesio persekiojamas keliauja miškais ir laukais išblyškęs, įdubusiais skruostais **Verte-ris**“, tuo tarpu nepasižymintis iniciatyva **Hamle-tas**, svyruojantis tarp „būti ar nebūti“, tarp noro ir prievolės, buvo „riebus ir trumpo kva-po“, bent taip pats Šekspyras jį vaizdavosi. Apskritai, šioje detalėje, kaip ir kitur, Šekspyras užsirekomendavo kaip giliausias ir didžiausias žmogaus bei jo buities vaizduotojas, koks kada begyveno. Jojo **Falstafo komedija „Linksmose Vindsoro Kūmutėse“** yra pajuoka ir pasišaipymas iš riebiųjų, o jojo **Juliaus Cezario** tragedijoje atsispindi dramatinė kova tarp lieso ir nutukusio, išreikšta šiais įsidėmėtinais žodžiais: „Leisk būti šalia manęs nutukusiems, su blizgančiom galvom, kurie naktimis giliai miega. Tas Casius turi įdubusį žvilgsnį. Jisai per daug galvoja; tokie žmonės yra pavojingi... Kad jis būtų bent kiek riebesnis!“.

Tuo pačiu metu, kai liūdnos išvaizdos riteris **Don Kichotas de la Mancha**, sudžiūvęs, kaip ir jo arkliukas **Rosinante**, davęs valią savo nežabotai fantazijai, atlikinėjo savo įsivaizduojamus žygdarbius, jojo storapilvis tarnas **Sančo-Panča** kratė kovojusių priešų paliktus maišus ir vogė iš jų maistą. Panašų paralelizmą matome **Til Eulenspiegel'yje**, kuris vertėsi kūno ir sielos akrobatika, kai tuo pačiu metu jo družkis palydovas **Lamm Goedsack** sukaliojosi apie virėjas ir smaguriavo, ragaudamas „burgundų vyne keptus upėtakius“. **Don Kichote** ir **Eulenspiegel'yje** klasiškai užfiksuoti lieso ir nutukusio dvasiniai polinkiai. Abiem šiem literatūros šedevram gali tarnauti, kaip motto **Nietšes** posakis: „Truputį riebesnis, truputį liesesnis — kiek likimo naštos paslėpta šiame tariamam menkniekyje“.

Taikant biologinį pradą, reikia pripažinti, kad **Kristus** ir **Budda** yra vykusiai mene atvaizduoti dviejų skirtingų idėjų bei charakterių atstovai: kančios atstovas — liesas, ilgas; savimi patenkinto, sėdinčio ant lotoso žiedo atstovas — trumpas, drūtas.

Visa tai, kas dera linearinių ir lateralinių tipų dvasinių savybių charakteristikai, tas pats tinka taip pat galvos konfiguracijai. Nesigilinant į detales skaitoma, kad lakios vaizduotės žmogus, kaip taisyklė, pasižymi pailga galva. Apvali galva rišama su dvasine jėga, pailga — su dominuojančia fantazija. Plačiagalviai yra praktikai, realistai, veiksmo ir valios žmonės, šiapus pasaulio; ilgagalviai-idealistas, romantikai, svajotojai, sapnuotojai-anapus pasaulio. „**Pusės mylios ilgio**“, sako **Cervantes**, charakterizuodamas savo pono **Don Kichoto** veidą. **Muenchhausen**, **Don Juan**, **Mefistofelis** kitaip ir nevaizduojami, kaip ilgu veidu, kuris dar labiau paryškinamas ožio barzdele.

Brachiocefalas Balzakas buvo ne tik produktyvus rašytojas, bet ir didelis spekuliantas, ištaigingai gyvenęs dėka prekybinių manipuliacijų. Jo pašaukimo kolega **Aleksandras Duma**, kaip ir **Picasso**, sugebėjo iš kūrybos kepti auksinę duoną. Tuo tarpu dolichocefalas **Dostojevskis** prekybiniuose bei ūkiškuose reikaluose užsirekomendavo kaip tikras kūdikis.

Šiuo savo pranešimu stengiausi atkreipti Tamstoms dėmesį į tai, kad tarp kūno ir sielos esama harmonijos. Bandžiau taip pat supažindinti su keliais tipingais žmogaus charakteriui pažinti kūno bruožais. Tačiau tai dar nereikšmia, kad, pritaikius praktikoje šias žinias, galima būtų be kliūčių vaikščioti žmogaus sielos labirintais. Kaip gydytojas, pamatavęs ligonio temperatūrą, nepajėgus spręsti apie ligos pobūdį, taip lygiai ir fiziognomikas negali pažinti kito asmens **Aš** pasiremdamas vien keliais kūno bruožais. Žmonės nėra tai batukai, kuriuos, suskirsčius pagal kurpalį ir uždėjus etiketę, galima būtų automatiškai atpažinti. Tam reikalingas teoretinis pasiruošimas, ilgas stebėjimas, didelis patyrimas ir įgudusi akis. Pažinimą apsunkina dar tas faktas, kad kiekvienas asmuo, nesvarbu, kas jis bebūtų: negras nykštukas ar baltasis intelektualas nuo galvos iki kojų, nuo plaukų iki pirštų viršūnėse esamų daktilių pasaulyje egzistuoja tik vieną vienintelį kartą. Tiesa, kad kūnas yra sielos rūbas, tačiau ši rūbą iki šiol nėra vienas kitas nėra dėvėjęs ir, žmogui mirus, nieks nebedėvės. Todėl pažinimo pagrindan privalo būti padėtas asmuo, kaip atskiras, savitas pasaulis. Nuo to ir tenkapradėti jo vidujinės būklės analizę.

Japonijoje yra senas paprotys: išleisdama nuotaką iš namų motina dovanoja jai veidrodelį. Tos japonės motinos žodžiais aš ir noriu baigti savo pranešimą: „Paimki šį veidroduką su savim ir kartkartėmis pažvelk į savo veidą, nes kiekvienas padarytas tavo širdyje randas bus atžymėtas tavo veido bruožuose“.

LITERATŪRA

1. Carl Huter, Menschenkenntnis, Verlag fuer Carl Huters Werke — Siegfried Kupfer — Schwaig bei Nuerberg.
2. Ernst Kretschmer, Koerperbau und Charakter, Springer-Verlag, 1961.
3. Philipp Lersch, Gesicht und Seele, Ernst Reinhardt Verlag, Muenchen/Basel, 1961.
4. Rudolf Buttkus, Physiognomik, Ernst Reihart Verlag, Muenchen/Basel, 1958.
5. Michael Hertl, Das Gesicht des Kranken Kindes, Urban und Schwarzenberg Verlag, Muenchen und Berlin, 1962.
6. H. Killian, Facies Dolorosa, Dustri-Verlag, Remscheid-Lennep, 1956.

Mokslinės programos dalyviai — prelegentai. Iš k. į d.: Dr. A. Kisielius, dr. J. Meškauskas, dr. G. Balukas, dr. J. Valaitis, dr. V. Bergas ir dr. M. Eimontas.

KRAUJOSPŪDŽIO PROBLEMA

Dr. J. Meškauskas

(Paskaita, skaityta Suvažiavime)

Nors anatomija ir fiziologija palyginti neblogai buvo žinoma, tačiau kraujospūdžiu susidomėta gana vėlai. Faktą, kad žinduolių arterijose kraujas yra tam tikram spaudime, pastebėjo anglų bažnyčios kunigas Stephen Holes 1733 m. Jis prijungė stiklinį vamzdelį prie arklio carotis arterijos ir pastebėjo, kad kraujas vamzdelyje pakilo 8 pėdas ir 3 inch. virš širdies paviršiaus. Tai buvo daugiau nei šimtmetis po Fabriciaus ir Harvey.

Kliniškai kraujo spaudimas pradedamas matuoti nuo 1896 m. kuomet Riva-Rocci sukonstruavo kraujospūdžiui matuoti aparatą.

Mes turime normalų ir nenormalų arba liguistą kraujospūdį. Nenormaliu mes laikome jei jis yra padidėjęs arba sumažėjęs. Riba tarp normalaus ir padidėjusio kraujospūdžio nėra visai aiški. Dauguma tyrinėtojų skaito, kad padidintu kraujospūdžiu reikėtų skaityti kur diastolinis spaudimas yra didesnis nei 90mm. ir systolinis didesnis nei 150 mm. Kiti

duoda didesnius skaičius, ypač po 50 m. amžiaus.

Kraujospūdžio sutrikimas kraujo apytakoje yra gana dažnas reiškinys. Kraujospūdžio padidėjimas ir jo pasekos yra viena iš dažniausių mirties priežasčių Jungtinėse Amerikos valstybėse. Yra manoma, kad 15-18 milijonų žmonių šiame krašte turi padidėjusį kraujospūdį. Todėl nenuostabu, kad ši problema yra visados aktuali, reikalaujanti naujų pažiūrų ir naujų tyrinėjimų.

Kraujospūdis matuojamas tiesioginiu, t. y. kraujagyslėse ir netiesioginiu, t. y. auskultacijos būdu. Matuojant tiesioginiu būdu randama apie 4 mm. aukštesnį sistolinį ir apie 9 mm. aukštesnį diastolinį negu netiesioginiu. Bet klinikai netiesioginio matavimo metodo pilnai pakanka.

Kraujospūdis gali keistis skirtingu dienos laiku, diena iš dienos, veikiant nervų sistemai ir eilei kitų faktorių.

Imant pagrindu etiologinius, patofiziologinius ir dalinai patologinius faktorius padidintą kraujospūdį galima suskirstyti į keletą grupių, arba duoti tokią klasifikaciją:

1. Inkstinės (renalinės) kilmės
 - a. parenchiminiai susirg. (nephritai)
 - b. kraujagyslių susirg.
 - c. inkstų navikai
 - d. polycistiniai inkstai
 - e. pyelo ir periinkstiniai susirg.
2. Smegenų susirg. (neurogeninės kilmės)
 - a. smegenų
 - b. presso receptorių susirg.
 - c. bulbarinis poliomyelitas
3. Kraujagyslių susirgimai (vaskuliarinės kilmės).
 - a. aortos susiaurėjimas (coarctation)
 - b. aortos atherosclerosis
 - c. aštri arterio porphyria
4. Vidujinės sekrecijos liaukų (endocrin. kilmės)
 - a. Cushing sindromas
 - b. Pheochromocytoma
 - c. Pirminis aldosteronizmas
5. Nežinomos kilmės (essencinės).

Visas virš minėtas grupes ir aspektus pagnrinėti reikėtų daug laiko. Be to, kai kurie jų yra aiškūs ir diskusijų nereikalingi. Paliesim tik įdomesnes problemas.

Seniai yra žinomas ryšys padidinto kraujospūdžio su inkstų ligomis, tačiau veikimo mechanizmas nėra aiškus.

Yra žinoma, kad vienos pusės inkstų arterijų susirgimas, kaip antai susiaurėjimas, trombas, embolas ar mechaninis spaudimas gali sukelti padidintą kraujospūdį. Pašalinus inkstą ar atstačius arterijų funkciją sumažėja kraujospūdis. Buvo rasta kad inkstai išskiria tam tikrą medžiagą, vadinamą reninu, kuri kraujyje aktyvuojasi į angiotensiną. Angiotensinas yra, stipri vasoconstrictinė medžiaga duodanti padidintą kraujospūdį. Kai kurių tyrinėtojų patiekiami šio veikimo mechanizmo schema: reninas, t. p. proteolitinis fermentas pagamintas inkstuose patenka į kraują ir veikia angiotensinogeną paversdamas jį į angiotensiną I, dekapeptidą su silpnomis vasoconstrictinėmis savybėmis. Bet nuo jo atskyla dvi

amino rūgštys ir pereina į angiotensiną II, octopeptidą, kuris turi daug stipresnes vasoconstrictines jėgas. Dabar abu angiotensinai pagaminami sintetiškai.

Reninas yra gaminamas ir sukraunamas sekretinėse grandulose taip vad. juxtaglomerular narveliuose arba komplekse, kurį sudaro: macula densa, mesangiol narveliai ir juxtaglomerular narveliai (celės). Esant juxtaglomerular narvelių hipertrofijai ar hyperplazijai renino pagaminama daugiau. Apskritai padidinto renino kiekio išskyrimo priežastys nėra žinomos. Matomai yra daug faktorių kaip anatominė struktūra, dieta, aprūpinimas deguoniu ir kiti.

Angiotensinas yra stipri vasoconstrictinė medžiaga veikianti lygiuosius arteriolių raumenis ir tokiu būdu padidindamos periferinės kraujo apytakos pasipriešinimą. Reikia dar pažymėti, jog manoma, kad angiotensino veikimui reikalinga dar simpatinių nervų išskiriama medžiaga. Esant esenciniam kraujospūdžio padidėjimui angiotensino kiekis yra normalus. Spėjama, kad tuo atveju angiotensinas kokiu nors būdu veikia stimuliuojančiai aldosterono išskyrimui. Yra pastebėtas aukštas ryšys tarp padidinto kraujospūdžio ir aldosterono. Pvz. esant kortikalinės dalies navikams aldosterono išskiriama daugiau ir kraujospūdis padidėja. Aldosterono tuomet randama daugiau ir šlapume. Dabar daug kalbama ir rašoma apie pirminį ir antrinį aldosteronizmą, tačiau jo reikšmė ir veikimo mechanizmas dar nėra aiškiai žinomi. Manoma, kad savo veikimu jis aiškų ryšį turi su elektrolitais, netrium ir kalium elementais.

Nežiūrint, kad nemažai žinių turima apie inkstų, kraujagyslių, nervų sistemos ir endokrininių liaukų susirgimų reikšmę kraujospūdžiui, vis tik esencinė padidinto kraujospūdžio grupė palieka didžiausią. Daugiau konservatinio nusistatymo tyrinėtojai šiai grupei priskiria 90 visų padidinto kraujospūdžio atsitikimų. Clevelando klinika yra progresyvesnė ir taip 25 ir 50 visų padidinto kraujospūdžio atsitikimų priskiria renalinei grupei.

Nežiūrint kokio nusistatymo mes būtume, turime sutikti, kad padidintas kraujospūdis duoda daug įvairių patologinių pakitimų, įvairių (klinikinių reiškinių, sutrikimų, sutrumpina žmogaus amžių ir praktiškoji medicina šios problemos negali aplenksti.

PIRMINĖ HIPERTENSIJA

(Paskaita, skaityta Suvažiavime)

Apie 10 % iš visų suaugusių žmonių turi aukštą kraujo spaudimą. 90% iš jų neturi randamos priežasties — tai ką mes vadiname esencijaline, idiopatine ar pirmine hipertensija. Diagnozės yra svarbus ir nustatomas tik tuomet, kai kitokios pirmaeilės priežasties negalima atrasti.

Tikra **etiologija** šios ligos nėra žinoma ir dėl to yra daug visokiausių teorijų, kaip pavyzdžiui: genai ar paveldėjimas, psichologinis ar nervinis mechanizmas — aliarmo reakcija ar psichinė trauma galinti sukelti periferinių kraujo indų spazmą; funkcionalinis inkstų pakrikimas druskos ekskrecijoje; druskos kiekybinis padidėjimas dietoje; elektrolitų pasikeitimas arterijolių sienelėse; arterijolių spazmas visame kūne, neišskiriant ir inkstų. Pagaliau reikia būtinai paminėti GOLDBLATT'o nuomonę: pradžia visokios hipertenzijos visuomet glūdi inkstų kraujo induose.¹)

Kaip visuomet, kuo didesnis skaičius teorijų tuo mažiau tikrumo vienoje iš jų. Svarbiau yra gi nustatyti ar ligonis turi pirminę ar antrinę formą, kurioje pasirinkimas yra labai, labai duosnus.

Kad aptarti arba pakartoti visą diagnostiką šitos ilgos eilės patogenetiškų galimybių mes, tur būt, neišeitume iš čia dar keletą dienų. Savaime aišku, kad tai nėra įmanoma. Trumpai reikia gi paminėti, kad **ligos istorija** vis dar yra labai svarbi, taip kaip ir geras apžiūrėjimas. Pagaliau nuo to priklauso kokius tolimesnius tyrimus reikia pravesti, o ne atvirkščiai.

Sekantis svarbus žingsnis yra **ligos laipsnio nustatymas**: ar tai yra tikrai hipertensija, ar jau yra hipertensinė kraujo indų liga. Čia mums padės fundoscopia, širdies dydis, laboratorijos daviniai. Dabar jau, viską drauge sudėjus, galima nustatyti ne tikrai ligos laipsnį, bet ir buvusias ar esančias širdies, inkstų ar centrinės nervų sistemos komplikacijas.

Daug yra prirašyta straipsnių apie gydymą ir ar iš viso padedama kraujo spaudimą pažeminti. DUSTAN (1), MOEHLER (3), KINSEY (4), FARMER (5) su bendradarbiais — visi atskiruose straipsniuose — parodė, jog ligoniai su piktybine hipertensija išgyveno daug

ilgiau gydomi, kaip kad negydomi. Be gydymo 1 metus išgyveno anksčiau tikrai apie 20%, o su gydymu 50% ir net 80%; anksčiau 5 metus išgyvendavo žemiau 1%, o dabar su gydymu nuo 20% iki 50%.

LEISHMAN'o serijose (6,7) esencijalinės hipertenzijos 120 mmHg ir aukštesnio diastolinio spaudimo gydymas po 3 iki 5 metų sekimo parodė be abejonės daug mažesnį mirtinumą. Ne toks didelis skirtumas buvo tarp gydytų ir negydytų ligonių su žemesniu diastoliniu spaudimu. Aplamai, prognozės buvo geresnės tarp moterų, kaip kad tarp vyrų visuose spaudimo lygiuose. Jo serijose apžiūrėjimo daviniai irgi parodė, kad retinos hemoragijos bei eksudatai dingsta ir arterijolių spazmai pagerėja. PERERA (8) savo serijose to negalėjo pranešti: ligoniuose su trečio laipsnio fundoscopijos pasikeitimais bei miokardijumo liga (pagal elektrokardiogramą) kraujo spaudimo pažeminimas nepataisė mirtinumo statistikų. Atvirkščiai net, — atrodė, kad spaudimo numušimas pakenkdavo: ligoniai gaudavo angina pectoris arba cerebrinius simptomus. Pagal HAGENS ir BRUST (9) prognozės priklauso ne nuo diastolinio spaudimo aukščio, bet nuo inkstų funkcijos lygio ir retinos pasikeitimų — kas faktiškai yra kraujo indų stovio klausimas.

Ši ilgametė kontroversija privedė prie analizavimo ligos istorijų pas mus Columbus, Ohio State University Hypertension Clinic, kas ir buvo padaryta šiais metais. Į analizą buvo įtraukti tik tokie ligoniai, kurie reguliariai lankėsi klinikoje virš dviejų metų tarp 1954 metų ir sausio pirmos dienos 1967 metų. Tokių buvo 584 žmonės. Trys šimtai jų turėjo pirminę hipertenziją ir šie buvo smulkiai analizuoti dėl kraujo spaudimo aukščio, komplikacijų bei mirtinumo; ir kokią įtaką turėjo gydymas į šiuos faktorius. Likusieji 284 turėjo antrinę hipertenziją su sekančiais diagnozais: Glomerulonephritis acuta — 27, Glomerulonephritis chronica — 83, Pyelonephritis chronica 116, Glomerulosclerosis diabetica — 42, Stenosis arteriae renalis — 11, Pirminis Aldosteronizmas — 1, Piktybinė hipertensija — 4. Statistical Computer Aalysis, naudojant Life Tables, buvo pravesta

WOMBOLT, kuris visą medžiagą ir darbą panaudojo savo disertacijai.

Ligoniai buvo suskirstyti į grupes pagal rasę, lytį, amžių, svorį, aukštį, fundoskopijos laipsnius ir kraujo spaudimo lygį. Sekantieji laboratorijos tyrimai buvo įtraukti: BUN, cholesterolis, kraujo glukoze, Teleorentgenograma, Electrocardiograma. Komplikacijos (iš širdies, inkstų, smegenų pusės) atradimas per pirmą apžiūrėjimą, arba pasirodymas laike sekimo, buvo irgi vienas iš svarbių faktorių.

Šešios grupės buvo padarytos pagal sistolinį ir diastolinį kraujo spaudimą atskirai: 140/90 iki 179/109, 180/110 iki 219/129, 220/130 ir aukščiau.

Pagal diastolinį spaudimą, rasę ir lytį visi ligoniniai susiskirstė sekančiai:

Diastolinis spaudimas	negrės moterys	negrai vyrai	baltos moterys	balti vyrai	suma
90-109	66	18	21	6	111
110-129	70	22	18	11	121
130 ir virš	30	22	12	4	68
suma	166	62	51	21	300

Sekantis amžius dekadomis buvo rastas diagnozo laiku:

amžius metais	ligonių skaičius
30 ir mažiau	22
31-40	82
41-50	94
51-60	71
61 ir daugiau	31
suma	300

Gydymo intensyvumas buvo padalintas į tris klases:

- I Diuretikai,
Reserpinas 0.25 mg E. D.—B. i. D.
- II I plus
Hydralazinas, arba
Guanethidinas 10 mg arba mažiau per dienas, arba
alfa-Methyl-Dopa 250mg arba mažiau per dieną
- III I, II plus
Ganglijonų blokuotojai, arba
Guanethidinas 50-100 mg per dieną, arba
alfa-Methyl-Dopa 0.5 gm - 1.0 gm per dieną

Kiekybė ir kokybė vaistų modifikacija priklauso nuo spaudimo lygio bei terapijos efekto ir nieko bendro neturėjo su anksčiau minėtom kraujo spaudimo grupėmis. Dėl laiko stokos neįmanoma visus davinius smulkiai patiekti, taigi paminėsiu svarbiausius tik labai trumpai.

Kuo aukštesnis buvo kraujo spaudimas (sistolinis, diastolinis ar vidurkis) per pirmą apžiūrėjimą, tuo didesnis buvo mirtingumas. Kuo daugiau komplikacijų buvo rasta per pirmą apžiūrėjimą, tuo blogesnis buvo prognozas. Kraujo spaudimo aukštis ir komplikacijos drauge dar daugiau pablogino mirtingumą. Vėl buvo patvirtinta, kad negrai vyrai su hipertensija turi blogą prognozą: jie išgyveno trumpiausiai palyginus su kitomis rasės ar lyties grupėmis. Šiaip jokie svarbaus statistinio skirtumo nebuvo rasta tarp rasės ir lyties grupių. Gydymas pagerino prognozą tik tuomet, kai buvo įstengta sumažinti diastolinį spaudimą iki žemesnės spaudimo grupės lygio. Iš visų 300 ligonių su pirmine hipertensija 5 metus išgyveno 91%, o 10 metų išgyveno 78%. Šitie daviniai maždaug atitinka kas randama kitose serijose: HAFKENSCHIEL (11) — 90% išgyveno 5 metus ir 85% 10 metų, SMIRK (12) — 5 metus 82% išgyveno, kurie buvo gydomi, gi tikrai 69% 5 metus išgyveno negydomi su pirmine hipertensija.

Iš patologinio taško vienas klausimas, turbūt, dar ilgai liks neišspręstas: ar gydymas padeda dėl to, kad diastolinio spaudimo pažeminimas sulėtina kraujo indų degeneracijos atsiradimą, ar sulėtina jau esančios degeneracijos progresą ir tuomi sumažina mirtingumą.

Išvadoj, niekas neprieštarauja, kad diastolinio spaudimo pakilimą su komplikacijomis (pasikeitimai retinoje, myocardiume, inkstuose) būtinai reikia gydyti, nes dabar jau nėra abejonės, kad prognozas pagerėja. Mano nuomone, taip pat reikia gydyti diastolinio spaudimo pakilimą ir be komplikacijų, nes paprastai yra tikrai laiko klausimas kada jos pasirodys.

LITERATŪRA:

1. Combined Staff Clinic: "Recent advances in hypertension." Am. J. Med., 39 : 616, October 1965.
2. Dustan, H. P., Schneekloth, R. E., Corcoran, A. C. and Page, I. H.: "Effectiveness of long-term treatment of malignant hypertension". Circulation. 18 : 644, 1958.
3. Mohler, E. R. and Freis, E. D.: "Five-year survival of patients with malignant hypertension treated with anti-hypertensive agents". Am. Heart J., 60 : 329, 1960.
4. Kinsey, D., Whitelaw, G. P., Walter, R. J., Theophiles, C. A. and Smithwick, R. H.: "The long-term follow-up of malignant hypertension". J. A. M. A., 181 : 571, 1962.

5. Farmer, R. G., Gifford, R. W. and Hines, E. A. jr.: "Effect of medical treatment of severe hypertension. Follow-up study of 161 patients with group 3 or group 4 hypertension". Arch. Int. Med., 112; 118, 1963.
6. Leishman, A. W. D.: "Hypertension — treated and untreated. Study of 400 cases." Brit. Med. J., 1 : 1361, 1959.
7. Leishman, A. W. D.: "Merits of reducing high blood pressure." Lancet, 1 : 1284, 1963.
8. Perera, G. A.: "Anti-hypertensive drug versus symptomatic treatment in primary hypertension. Effect on survival." J. A. M. A., 173 : 11, 1960.
9. Hagans, J., Brust, A. A.: "The natural history of hypertension." Am. J. Med., 28 : 905, June 1960.
10. Wombolt, D. G.: "Mild essential hypertension. A report on the course, features and response to therapy of three hundred patients." A thesis. The Ohio State University, 1967. (Publication pend.)
11. Hafkenschiel, J. H., Schmittener, J., Daugherty, E. A.: "Primary Hypertension." Am. J. Cardiol., 16 : 61, July 1965.
12. Smirk, F. H.: "Observations on the mortality of 250 treated and 199 untreated retinal grade I and II hypertensive patients followed in all instances for five years". New Zeal. Med. J., 63 : 413, July 1964.

Suvažiavimo dalyviai.

REDAKTORĖS ATSAKYMAI:

● **Dr. A. Kisieliui:** Straipsnis jau paruoštas. Spausdinsime vėliau. Bijome, kad ne visad būsime tokie turtingi įdomiais mediciniškais straipsniais, kaip tuoj po suvažiavimo.

● **Dr. Balukui, dr. M. Eimontui ir dr. J. Valaičiui:** Norėtume patiekti Biuletenio skaitytojams pilną suvažiavimo vaizdą ir programą. Laukiame Jūsų straipsnių. Ačiū.

● **Dr. K. Gudaičiui:** Straipsnį „Dr. Albertas Schweitzeris“ taupome kitam numeriui.

● **Dr. A. Grigaičiui:** Jūsų straipsnis apie liaudies mediciną ir vaistinguosius augalus bus visad aktualus ir įdomus. Spausdinsime kitame numeryje.

ANAPUS SIERRA – ANDŲ KALNŲ IR AMAZONĖS

Dr. H. Armanas

(tęsinys)

Peru yra garsi ir cocainu, kuriuo aprūpina kone pusę pasaulio. Coca krūmai labai plačiai paplitę, auga Andų kalnuose ir Peru indijonai kramto ir čiulpia tuos lapus kone visur ir kasdien. Jie tiki kad **coca lapuose** glūdi dieviška jėga, kuri leidžia indijonams dirbti keletą dienų beveik be maisto ir miego vien tik kramtant coca lapus. Cocainas esencijos pavidale dėka seilių išsiskyrkia iš lapų apsvaigina ir stimuluoja žmogų suteikdamas vartotojui nepaprastos energijos. Išdžiovinti saulėje coca lapai sutrinami ir vartojami kaip druska ir pipirai barstant ant maisto ar valgio. Buvo įdomu patirti matant Peru indijonus visą laiką kramtant, kad jie kramto tą pati stimuliantą, kurio ir pasaulis gauna mažoje dozėje Coca-Cola gėrime.

Be abejo Pietų Amerikos pats populiariausias miestas yra **Rio de Janeiro** (Sausio mėnesio upė), kuris ištikrųjų nėra nei didelis nei patrauklus, bet labai gyvas žiemos metu, rudenį ir pavasarį. Vasaros metu (Gruodis, Sausis ir Vasaris) pats miestas po darbo valandų lieka kaip išmiręs, nes gyvenimas persikelia į pajūrius iš kurių geriausias yra Copacabana ir randasi vos 15 minučių važiavimo automobiliu ar autobusu nuo miesto centro. Pats Rio guli gražios Guanabara įlankos pakrašty majestotingai apsuptas „Cukraus Galvos“ didžiulio kalno ir toliau besitęsiančio kito kalno ant kurio išdidžiai laimina miestą nepaprastai įspūdinga Kristaus „Corcovado“ stovykla. Tie gražūs kalnai ir įlanka yra gamtos grožio magnetas, kuris patraukia keliautojo akį ir palieka neišdildomą visam gyvenimui atminimą! Copacabanos pajūrys vasarą primena Prancūzų Rivierą (Nicoje) tik čia pajūrys yra labai platus ir smėlėtas bei pilnas vasaros gyvenimo. Žiemą čia nyku ir tuščia, nes visas gyvenimas persikelia į miesto Rio de Janeiro centrą. Patariu, jeigu kas norėtų važiuoti į šį miestą vasaros metu išanksto pasirūpinti viešbučiu Copacabanoje, tuo tarpu kaip visų kitų metų laikui apsistok miesto centre. Vasario mėnesį Rio vyksta pasaulyje išgarsėjęs karnavalas, kuris tęsiasi ištisais savaitės ir kuomet vi-

sas miestas tuo tik gyvena šokdamas ir linksmindamasis 24 valandas be poilsio ir pertraukos. Sakoma, kad to karnavalo tikslas esąs pamiršti vargą, nusivylimą ir nepasisekimus, kurie buvo išgyventi per praeitus metus. Patirta, kad po 9 mėnesių to smagaus karnavalo gimimų skaičius šiame mieste pakyla šimteriopai, o tuoj po karnavalo gydytojai dirba 16 valandų begydydami venerinių ligų ligonius, kurie kaip didžioji okeano banga užtvinsta ambulatorijas ir gydytojų kabinetus.

Įsiskyrus karnavalo laikotarpį, bendrai Pietų Amerika nebėra ta linksma ir nerūpestinga, kuri buvo daugelį metų atgal. Šiandieninis gyvenimas yra rimtas ir netikras, o kova už egzistenciją ir būvį yra šių dienų gyventojų rūpestis. Mūsų krašto įtaka, kaip sekimas mūsų papročių, muzikos ir šokių bei mūsų gyvenimo tempo yra žymiai pastebimas visoje Pietų Amerikoje. Per mano trijų savaitių viešnagės šiame krašte neteko girdėti nei gatvėse nei restoranuose ar kabaretuose nei per radijo lotynų muzikos kaip tango ar dainų, kurias aš taip labai mėgstu ir kurių tikėjaisi ten išgirsti. Deja modernaus jazzo garsai mane visur persekiojo.

Lygiai kaip ir visas kitas pasaulis taip ir visa Pietų Amerika bendrai dabar yra vargstantis, pilnas kovos už būvį, nešvarus, pilnas korupcijos, netvarkos, neramumo ir pasimetęs savo aspiracijose ir idealuose kontinentas... Žmonės, ypač Brazilijoje, blogai apsirengę ir mačiau daug benamių žmonių, kurie miega gatvėse ir parkuose. Pietų Amerikoje nėra vidurinės klasės, nes čia arba turtingas arba labai biednas. Kadangi vargšų ir beturčių yra didelė dauguma, tai ir skurdas, it raudona juosta, eina per visą Pietų Ameriką. Ūkiškai ir finansiniai geriausiai susitvarkiusi yra Chile, Panama ir Guatemala, kurie yra užmezgę tarpiausias ir stipriausias ryšius su JAV. Tuo tarpu, kaip liūdniausią įspūdį sudaro Brazilijos gyvenimas, o po jos seka Peru, kur žmonės dar gyvena visiškai primityvaus gyvenimo lygį. Jų gyvenamos „trobos“ be stogų, langų ar durų, yra pačių žmonių iš molio sulipdytos ir atrodo, kaip mažos dėželės, neturinčios nei elektros šviesos, nei vandens nei

išviečių. Limos mieste gatvėse labai daug moterų elgetų su kūdikiais, kurie pririšti prie motinos nugaros, prašančių išmaldos. Sanitarijos supratimas yra labai menkas. Gamtos natūralūs reikalai biednuomenės apgyventuose kaimuose atliekami tiesiog šalia savo gyvenamojo namo — „trobos“, gi atmosferos ir šiukšlės tiek kaimuose tiek miestuose kaip Limoje ir Brazilijoje išmetamos tiesiog laukan ir padegamos sausros metu ar laukiama kada tropikinės liūtys nuplaus ir nuneš tas atmosferas į upes, griovius ir kanalizacijos skyles. Tokiu laiku miestai ar kaimai yra „paskendę“ atmosferose, bet po liūčių viskas lieka ir vėl švaru. Taigi pati gamta atlieka sanitarijos darbą. Kiti Brazilijoje švaros dabotojai yra arų šeimos dideli paukščiai taip vadinami urubu, kurie skraiduoja po visą kraštą būriais ir maitinasi tik dveseliena. Šių paukščių yra pilna visur ir pakanka tik žmogaus ar gyvulio lavonui atsirasti kur nors žemės paviršiuje, kaip šimtai tų kranklių užpuola tokį lavoną ir 24 valandų palieka tik švarius kaulus. Jie ištikimiausi sužeisto žvėries ar paklydusio džiunglėse žmogaus palydovai — sargai... prieš mirtį. Todėl Brazilijoje jeigu pastipo karvė ar šuo, ar arklys tapo automobilio užmuštas, valdžia jais visiškai nesirūpina, nes juos sutvarko ir miestą bei kraštą nuo tokių lavonų apvalo tos „sanitarinės kranklių urubū brigados“. Mirusiųjų žmonių palaikai viešuose miesto kapuose laikomi tik 5 metus, o po to laiko, mirusiųjų giminės ar artimieji gauna išpėjimą mirusiųjų kūnus išsikasti ir dėti juos kur tik nori. Jeigu dėl kurių nors priežasčių tas neatliekama, tada lavonas valdžios yra iškasamas ir išmetamas į jūrą rykliams, tuo padarant vietą naujam mirusiam „nuomininkui“ sekantiems penkeriems metams!

Gilus religingumas turi didelės įtakos į žmonių ir valstybės gyvenimą. Bažnyčios yra laukso pastebima bažnyčių pastatuose, liturbai senos, puošnios ir turtingos bei daug aukso pastebima bažnyčių pastatuose, liturginiuose induose, žvakidėse ir bažnytiniai rūbai yra nepaprasto grožio bei brangumo. Bažnyčios turi balkonėlius, panašius kaip teatruose ložės, kuriuose pamaldų metu sėdi tik turtingi ir kilmingi brazilijonai. Tokiai ložei įsigyti reikia paaukoti bažnyčiai didelę sumą pinigų. Per vedybines apeigas, jaunieji sėdi puošniose kėdėse. Mišių metu visas judėjimas apie bažnyčią yra sulaikomas. Vietoje aukų

dėžučių, bažnyčiose yra pastatytos prie įeinamųjų durų didelės alinės bačkos, turinčios didelės skylas pinigams sukišti, nes Brazilijoje visai nėra metalinių pinigų ir aukojama tūkstančiais popieriniais pinigais. Bažnyčiose visada pilna žmonių ir turistų. Bažnytinės ir religinės organizacijos Pietų Amerikoje yra labai turtingos ir įtakingos. Santiago mieste ir dviejų TV stočių — didžiausia stotis yra bažnyčios nuosavybė, o didžiausi ir geriausi universitetai, mokyklos ir ligoninės yra bažnyčios, seselių ar vienuolių ordenų žinioje, bei jų nuosavybėje.

Plačiai žinomas žodis „Carioca“ visiškai nereiškia nei muzikos nei šokio. Rio de Janeiro gyventojai yra vadinami Cariocais, o tuo tarpu kaip Sao Paulo — Paulistais.

Pietų Amerikoje pragyvenimas nėra brangus, tačiau yra brangu į ten nuskristi. Lėktuvas iš New Yorko į Buenos Aires ir atgal kainuoja \$860. Todėl turistai, Pietų Amerikoje daugumoje yra pagyvenę žmonės, suprantama daugiau pasiturintieji kurie po ilgų metų darbo sutaupe pajėgia išleisti keletą tūkstančių tokiai kelionei.

Iš visų matytų didmiesčių ir žmonių man geriausią išpūdį paliko **Argentina ir Buenos Aires**, kuris savo gražiais ir didingais pastatais, plačiais bulvarais ir dideliais ir gražiai prižiūrimais parkais ir aikštėmis bei paminklais sudaro didingo miesto vaizdą. Patys argentiniečiai švarūs, gražiai gyvena ir kreipia dėmesį kaip į madas taip ir gražų elgesį bei mandagumą. Svarbu ir džiugu pastebėti, kad Buenos Aires vienas iš prašmatniausių ir vienas geriausių madų salionų yra išlaikomas malonių mūsų tautiečių Duses (Gerdvėlaitės) ir Benedikto Survilų. Vargingiausią išpūdį man padarė Lima ir Peru, o po to Rio de Janeiro. Tuo tarpu, kaip Santiago miestas sudarė malonų švarių mūrinių namų ir gerai grįstų gatvių vaizdą su daugybe žmonių ir moksleivių gatvėse, kurie atrodė gražiai ir švariai apsirengę. Gatvėse visai nesimatė elgetų, kurių man teko tiek daug matyti kituose miestuose. Sao Paulo miestas tai, sakyčiau, antroji Čikaga, kuris nepaprastai auga ir skaitomas, kad tai esąs greičiausiai augęs miestas visame pasaulyje. Žmonių masė gatvėse, triukšmas ir automobilių bei susisiekimo judėjimas tarp aukštų dangoraižių tai Sao Paulo miestas vienas iš didžiausių ir turtingiausių miestų Pietų Amerikoje.

Turėjau malonią progą būti Argentinos lietuvių laikraščio „Balso“ svečiu. Jo savininkas ir leidėjas p. Ožinskas yra didelės erudicijos lietuvis ir yra visos lietuvių kolonijos Argentinoje šulas ir jo leidžiamas „Argentinos Balsas“ yra tikrai didelio masto ir įtakingas laikraštis.

Bendrai Pietų Amerikos žmonės yra labai malonūs ir draugiški turistams bei svetimšaliams. Jie labai mandagūs, šnekūs bet tačiau reikia būti atsargiam kalboje ar reikale jų neįžeidžiant, nes jie yra jausmingi, karšti ir kerštingi. Mokant anglų kalbą nėra iš viso sunku Pietų Amerikoje keliauti, nes beveik visur galima susikalbėti angliškai.

Nebūtų pilnas ir išsamus Pietų Amerikos vaizdas nesupažindinus skaitytoją su garsiąja Amazonės upe. Ši garsioji „ponia“ prasideda Peru valstybėje mažu upeliu — Marnon vadinamu ir yra vos tik 4 pėdų pločio, bet toliau išauga į milžiną, kuris išsilieja per 4000 mylių ilgio kelią ir keliasdešimt šimtų mylių plotį abipusiai apaugusį vėšliausiomis ir gražiausiomis pasaulyje džunglėmis, maitindama ten gyvenančią žmoniją ir neišpasakytai įvairiaspalvę gyvūniją ir augmeniją. Tai milžiniška ir išdidi upė, kuri talpina daugiau vandens negu sudėjus kartu Mississippi, Yangtze ir Nilo upės. Jos tekmė yra labai lėta, nes Atlanto vandenyno vandens paviršius ir žemyno lygis esąs kuone tas pats. Tad Atlanto potvynio metu Amazonės upės tekmės srovė staiga atsisuka atgal į žemyną ir iki 15 pėdų aukščio bangomis iš Atlanto šnioksdama pradeda veržtis dideliu greičiu gilyn į Amazonę tuo pakeldama vandens lygį per daugelį mylių užliejant vandeniu džungles ir sunaikinant viską pakeliui. Tokiam potviniui atslūgus Amazonės upė ir vėl nurimsta ir vėl tykiai bei lėtai teka atgal į savo motinos Atlantidos glėbį.

Amazonės srityje gyvena įvairi gyvūnija iš kurių pažymimi jaguarai, juodoji puma, briedžiai ir vandens graužikai. Naktimis tose džunglėse ore viešpatauja kraugeriai milžiniški vampyrai-šikšnosparniai, o tuo tarpu kaip žemėje, medžių ir vandens pasaulyje karaliauja nuodingiausia ir baisiausia iki 7 pėdų ilgio gyvatė „Bushmaster“ ir tingus iki 30 pėdų ilgio smauglys (anaconda), kuris be didelio vargo gali praryti mažą jauną briedį. Aligatoriai ir boa smauglys papildo tą karaliją, bet baisiausia iš visų sutvėrimas yra „Piranha“, tai

vienos pėdos ilgio žuvis, turinti aštrius didelius dantis ir yra labai plėšri ir maitinasi tik mėsa. Tokios žuvis būriais užpuola žmogų ar gyvulį, kurį per trumpą laiką visiškai suryja, paliekant tik švarius kaulus. Bet didžiausias žmogaus priešas Amazonės srityje tai yra milžiniško dydžio vabzdžiai, įvairūs insektai, termitai ir skruzdėlės, kurios keliaudamos pulkais sugraužia namų stulpus ant kurių pastatyti namai, suėda batus ir žmonių rūbus. Ten veisiasi žiogai, kurie yra žvirblio dydžio, o vorai kaip baisioji tarantula yra delno didumo. Musių ir uodų spiečiai labai skausmingai kanda netgi ir pro drabužius ir palieka lengvai užteršiamas žaizdas. Amazonės srities bitės neturi geluonies ir jos negelia nei žmogaus nei gyvulio, bet jų spiečiai mėgsta prakaituotą žmogaus odą ir gleivines ir jų šimtai prilenda į nosį, ausis, plaukus ir į kitas plaukuotąsias kūno dalis, taip kad žmogus tokios baisybės apsėstas nuo bičių užimo ir niežėjimo gali išeiti iš proto.

Amazonės plotai yra garsūs gumos medžiais, riešutais ir ypatinga medžių rūšimi, iš kurios daromi geriausi ir brangiausi pasaulyje baldai. Bet pats ypatingiausias Amazonės srities gyventojas tai yra indijonų gentys kurios yra nuolatiniam karo stovyje viena su kita. Jų svarbiausias ginklas yra ietis ir strėlė išmirkyta curare nuodose ir išpučiama iš didelio bambuko vamzdžio. Šis jų ginklas yra labai efektingas ir pakanka mažiausio įbrėžimo odoje, kad žmogus ar gyvulys mirtų kelių minučių laikotarpyje dėl kvėpavimo centro paralyžiaus. Curare augalas yra paplitęs Amazonės srityje ir Brazilija yra pagrindinis tiekėjas curare mediciniškajam pasauliui. Amazonėje auga irgi garsus medicinos pasaulyje medis *cinchona* kuris duoda chinina geriamas indijonų kaip infusum su vynu nuo malarijos o jo žievė turi alkaloidą quinidiną — kaip žinomas vaistas nuo širdies arrhythmijų. Amazonės indijonai yra saviti tuomi, kad jie moka sumažinti žmonių galvas iki kumšties didumo, kurias jie pasirūpina nukirsdami nuo nugalėto priešo kaklo. Man teko matyti tokias mažas galvas, kurios yra labai gražiai išsilaikiusios ir turinčios visus būdingus žmogaus veido bruožus ir ilgus plaukus, bet į kurias iš tikrųjų yra kaž kaip šurpu žiūrėti!

(Bus daugiau)

Veikla

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS ŽINIOS

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ S-GOS CENTRO VALDYBA

Mieli Kolegos,

Šeštasis Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas, įvykęs š. m. rugsėjo 2-3 d., Clevelande, pavedė Ohio lietuvių gydytojams Sąjungos vadovybės pareigas ateinantiems dviem metams. Per šiuos dvejus metus mes stengsimės Jūsų neapvilti atstovaudami lietuvių gydytojus kaip savųjų, taip ir svetimųjų tarpe.

Suvažiavimo nutarimo centrinei valdybai pavesta Lietuvių Gydytojų Biuletenio leidėjo pareigos. Kviečiame visus kolegas prisidėti prie biuletenio tobulėjimo, kaip savo straipsniais, taip ir bendrais patarimais. Linkime kolegoms profesinio pasisekimo ir pažangumo bei kuo glaudžiausio tarpusavio bendradarbiavimo. Neužmirškime savo kilmės ir aktyviai dėkimės prie lietuviško visuomeninio darbo ir mūsų tautos išsilaikymo.

Pradėkime jau dabar rengtis ir planuokime kuo gausiausiai dalyvauti septintame Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime, kuris įvyks 1969 m. Darbo dienos savaitgalyje, Kanadoje.

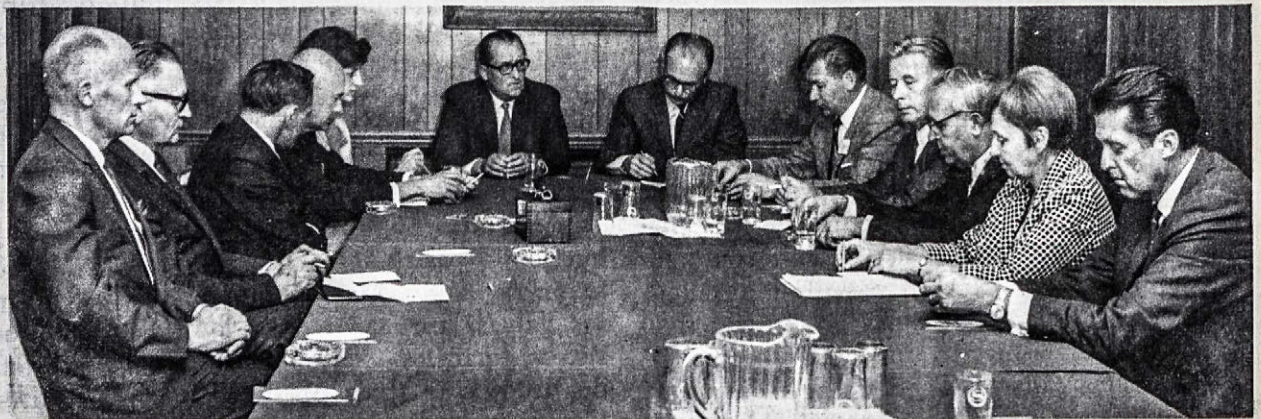
Dr. Henrikas Brazaitis
P.L.G.S. ir A.L.G.S.
Pirmininkas

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS CENTRO VALDYBOS POSĖDŽIO

PROTOKOLAS No. 1

Vieta: Sheratono viešbutis, Cleveland, Ohio
Data: Rugsėjo mėnesio 3čia diena, 1967 metai
Dalyviai: Daktarai: J. Balčiūnas, H. Brazaitis, M. Budrienė, S. Budrys, D. Degesys, O. Gustainienė, F. Kaunas, E. Lenkauskas, J. Meškauskas, A. Pacevičius, V. Paprockas ir J. Valaitis.

1. Dr. H. Brazaitis atidaro posėdį ir kviečia centro valdybos narius prisidėti prie sekančio sąjungos suvažiavimo organizavimo, kuris įvyks Toronte, Kanadoje, 1969 metais. To suvažiavimo mokslinės dalies organizatoriumi jis kviečia dr. J. Valaitį. Dr. J. Valaitis kvietimą priima. Dr. J. Meškauskas pageidauja, kad mokslinės programos dalyvių-paskaitininkų dauguma būtų iš Kanados. Be to, dr. Brazaitis prašo visus vice-pirmininkus mėnesio bėgyje prisiųsti savo pageidavimus dėl tolimesnės sąjungos veiklos.

PLGS ir ALGS Centro Valdybos posėdis. Gale stalo (iš kairės) pirmininkas dr. H. Brazaitis ir sekretorius dr. D. Degesys.

2. Dr. H. Brazaitis dėkoja dr. M. Budrienei už sąjungos biuletenio redagavimą ir kartu pastebi, kad jame pasigendama mokslinių straipsnių. Tuo pačiu jis įpareigoja dr. Budrienę sudaryti naują biuletenio redakcinę kolegiją.
3. Dr. M. Budrienė prašo visus centro valdybos narius prisidėti prie biuletenio leidimo bei jo stiprinimo. Ji kviečia dr. J. Valaitį biuletenio mokslinio skyriaus vedėju. Dr. Valaitis atsisako būti to skyriaus vedėju, bet sutinka būti mokslinio skyriaus konsultantu.
4. Dr. Valaičio nuomone biuletenio moksliniame skyriuje reikėtų talpinti ne ištikus lietuvių gydytojų mokslinius straipsnius,

bet pasaulio mediciniškoje spaudoje pasirodančių liet. gydytojų mokslinių straipsnių santraukas.

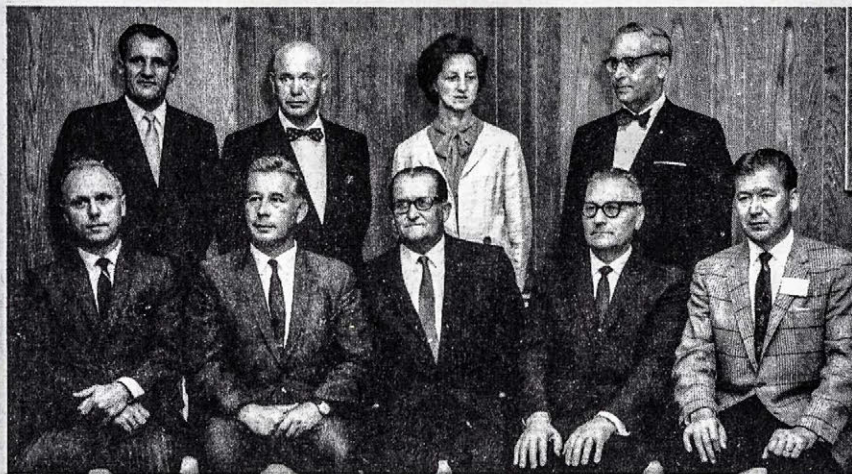
5. Dr. M. Budrienė prašo siųsti visus sąjungos valdybos posėdžio protokolus biuleteniui, kur jie bus skelbiami. Be to ji pageidauja, kad paskiri sąjungos skyriai įgaliotų atstovus, kurie tarpininkautų tarp biuletenio redakcijos ir savo skyrių.
6. Dr. H. Brazaitis posėdį uždaro ir pažada netolimoje ateityje painformuoti centro valdybos narius apie tolimesnius centro valdybos veikimo planus.

Dr. H. Brazaitis — Pirmininkas

Dr. D. Degesys — Sekretorius

*Naujoji PLGS ir ALGS
Centro Valdyba ir Taryba.
Iš k. į d. Sėdi:*

*dr. D. Degesys, dr. A.
Pacevičius, pirmininkas dr.
H. Brazaitis, dr. J.
Meškauskas
ir dr. E. Lenkauskas.
Stovi: dr. J. Valaitis,
dr. J. Balčiūnas, dr. O.
Gustainienė ir
dr. V. Paprockas.*

Roma, 1967. I. 28.

Didžiai Gerbiamas Ponas Pirmininke,

Nuoširdžiai dėkoju už sveikinimus, kuriuos Tamsta malonėjai pranešti man Pasaulio Lietuvių Gydytojų ir Amerikos Lietuvių Gydytojų šeštojo suvažiavimo vardu.

Iš savo pusės linkiu Tamstos pirmininkaujamai organizacijai tolesnio pasisekimo profesinėje ir tautinėje veikloje, kuria lietuviai gydytojai užtikrina sau garbingą vietą užsienio lietuvių visuomenėje.

*Reiškiu gilią pagarbą
LOZORAITIS*

Ponui S. Budriui, M. D.,
Pasaulio Lietuvių Gydytojų
ir Amerikos Lietuvių Gydytojų
Sąjungos Pirmininkui.

Lithuanian Legation, Washington, D. C.

Nr. 1444

J. M.

1967. 9. 18 d.

Dr. Stasiui BUDRIUI
Pasaulio Lietuvių Gydytojų
ir Amerikos Lietuvių Gydytojų
Sąjungos Pirmininkui,
Chicagoje.

Didžiai Gerbiamas Ponas Pirmininke,

Gavau Jūsų laišką iš š. m. rugsėjo 2 d., kuriuo malonėjote perduoti man Pasaulio Lietuvių Gydytojų ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos šeštojo suvažiavimo, įvykusio 1967. 9. 2-3 dienomis Clevelande, vardu sveikinimus ir linkėjimus.

Giliai nuoširdžiai dėkoju Jums už prisiminimą ir atsiųstus sveikinimus bei linkėjimus ginti Lietuvos valstybės tęstinumą. Malonėkite mano padėką perduoti ir visiems išvardyto suvažiavimo dalyviams.

J. KAJECKAS, Lietuvos Atstovas

*Kalifornijos lietuviai gydytojai
pas dr. K. Pautienį.*

*Daktarai Bagdonavičiai
iš Australijos svečiuojasi Chicagoje.*

IR MALONUMAI NEW YORKE

Metinis N. Y. Liet. Gyd. Draugijos narių susirinkimas įvyko birželio 3. **Naują valdybą sudaro:** Dr. A. Avižonis (pirm.), dr. Marija Žemaitienė (vice-pirm.) dr. Jonas Jankauskas (narys), dr. A. Narvidas (iždininkas, jo adresas: 409 Larkfield Road, E. Northport, L. I. N. Y., dr. P. Legeckis (sekr.) ir dr. I. Skeivys (kand.) **Rev. komisiją sudaro:** dr. L. Giedraitienė, dr. A. Goeldnerienė ir dr. J. Trojaniene (kand.).

Kasoje rasta 266.99 dol. Iš tos sumos pagal pasižadėjimą reikia įnešti 100 dol. Lietuvos Fondui už praeitus — ir antrą tiek už šiuos metus. (400 dol. jau yra įnešta 1962-65 laikotarpyje. Be to, kasoje yra rastas specialus fondas 640 dol. sumoje. Šis fondas skiriamas dr. A. Budreckio knygos apie partizanų kovą Lietuvoje 1941 spausdinimui. Tikimasi surinkti iš narių tam reikalui iki 1000 dol.

Susirinkimas nutarė nekelti nario mokesčio, bet raginti narius reguliariai tvarkyti savo įna-

sus ir skatinti visus lietuvių gyventojus mūsų apylinkėje, t. y., N. Y., N. J., Conn., Del., Marylande ir kt. registruotis draugijos nariais. Kad palengvinti visų susibūrimą, iškeltas pagedavimas ruošti bent vieną metinį susirinkimą N.Y. mieste ir nors retkarčiais patiem nuvykti kitur, pvz. į Baltimore.

Metinis įnašas yra 12 dol. Čia įeina: nario mokesčiai N. Y. Draugijai — 5 dol. ir Pasaulio Liet. Gyd. Sąjungai — 3 dol., be to, Med. Biuletenio prenumeratai — 4 dol.

Dr. L. Giedraitienė, kaip ilgametė iždininkė, kasą tvarkė nepaprastai stropiai.

Susirinkime dalyvavo 15 gydytojų ir 11 svečių. Pradedant 1964 pavasariu, mes jau trečią kartą susirinkome ankstyvo augalų žydėjimo metu brangaus nario dr. Aleksandro Narvido margai spalvotame sode ir jaukiame name.

Dr. P. Legeckis

ATŽALYNAS

Algimantas J. GALINIS baigė medicinos mokslus 1966 m. birželio m. 6 d., Georgetown Universitete, Washington, D. C., įgydamas medicinos Daktaro laipsnį. Interno praktiką atliko Great Lakes Naval Hospital, Waukegan, Ill.

Algimantas gimė 1940 m., Dotnuvoj, Kėdainių apskr. Būdamas 7 metų atvyko į Ameriką. Pradžios ir vidurinius mokslus baigė pirmuoju mokiniu.

1962 m. baigė Chicagos Universitetą, gaudamas Bachelor of Science diplomą iš biochemijos.

Toliau medicinos studijas tęsė Georgetown universitete, kurį sėkmingai baigė 1966 metais.

Pastaruoju metu jis, kaip karo gydytojas, atlieka karinę prievolę JAV Armijoje.

Violeta Juodakytė baigė medicinos studijas 1967 m. birželio m. Violeta gimė 1942 m. rugsėjo mėn. 29 d., Vilniuje. Su tėvais ir broliu (kuris dabar yra inžinierius) atvyko į Ameriką ir apsigyveno East St. Louis, kur ji baigė St. Theresa Academy. Toliau tęsė mokslus Illinois Universitete, Urbanoje, gaudama iš Illinois valstijos stipendiją. Universitete priklausė Studentų Ateitininkų Organizacijai ir Vokiečių Kalbos Klubui. Užbaigus studijas Urbanoje, tęsė mokslą Čikagoje, Illinois Universitete, kurį sėkmingai baigė šių metų birželio mėnesį. Čikagoje priklausė prie American medical Women Association (AMWA).

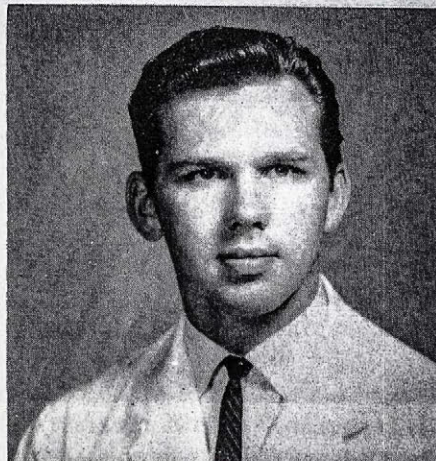
Š. m. birželio mėn. pradėjo interno stažą Sacramento County ligoninėje, Kalifornijoje.

Auksė-Teresė Lingytė 1967 m. pavasarį baigė medicinos mokslus Toronto Universitete. Šiuo metu atlieka interno stažą Šv. Mykolo Ligoninėje, o vėliau žada specializuotis alergijos srityje.

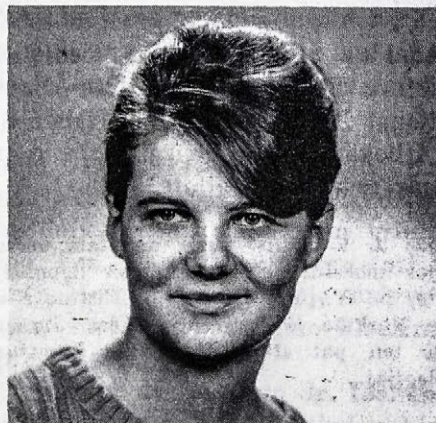
Auksė gimė Lietuvoje, pradžios mokyklą pradėjo Šveicarijoje, o gimnaziją baigė Toronte su labai gerais pažymiais (vidurkis 98). Pažymėtina, kad ji iš matematikos gavo 100.

Pereitais metais gavo 600 dolerių premiją iš Allergy Foundation of America už atliktus tyrimo darbus alergijos srityje Toronto Western ligoninėje.

Dalyvavo ateitininkų veikloje. Šią vasarą lankėsi Europoje.

Algimantas J. Galinis

Violeta Juodakytė

Auksė Teresė Lingytė

Clevelando Universitete šiais metais baigė medicinos mokslus Raimundas Sakalas ir odontologijos studijas — Viktoras Stankus.

Dr. Romualdas Sakalas baigęs medicinos mokslus Western Reserve universitete išlaikė Ohio ir National Board egzaminus. Dabar dr. R. Sakalas atlieka praktiką Virginijoje, o po to tęs studijas neurochirurgijoje.

● *Dr. Saulius J. Vaičaitis*, kuris pereitais metais baigė medicinos mokslus ir dabar dirba ligoninėje Buffalo mieste, N. Y., rugpiūčio 5 d. susituokė su Lucija Terese Norkute iš Lawrence, Mass. Jaunoji L. Vaičaitienė ten pat studijuoja anglų literatūrą D'Yonville kolegijoje.

● *Dr. Mindaugas Vygantas* baigė akių ligų specialybę. Kaip akių ligų specialistas dirbs Čikagoje ir žada specializuotis retinos atsiknojiimo gydyme (ablatio retinae).

● *Dr. Maželienė*, Australijoje, baigusi Adelaidės Medicinos Fakultetą, paskirta dirbti kaip Queen Elizabeth Kraujo Transfuzijos Stoties vedėja.

● *Studentai medikai užsieny.* Kadangi Amerikoje kartais yra sunkoka patekti į medicinos mokyklas, tai kai kurie lietuviai jaunuoliai važiuoja mediciną studijuoti Vokietijon, Austrijon ar Šveicarijon.

Pastaruoju metu Vokietijoje mediciną studijuoja *Ričardas Petrys ir V. Šmulskštys*. Pastarojo žmona Aldona (buvusi Krikščiūnaitė) su sūneliu Linu gyvena Čikagoje ir mokytojauja vakariniame Čikagos priemiesty.

Austrijoje, Vienos Universitete mediciną studijuoja *Leonas Šulaitis ir Algis Šabanas*, kuris yra dr. Alvinos ir dr. Juozo Šabanų sūnus. Minėti studentai vasaros atostogoms buvo parvykę pas savo tėvus Čikagon.

*Du nauji gydytojai:
Romualdas Sakalas ir
Viktoras Stankus.*

Vilniaus Universiteto Medicinos Fakultetui šiais metais priimti 155 studentai. Medicinos Fakultetas turi 63 dėstytojus, kurių tarpe 10 medicinos daktarų, 53 medicinos mokslų kandidatai, 7 profesoriai ir 14 nusipelnusių gydytojų.

Studentų praktikos darbams naudojama klinikinė ligoninė, kraujo perpylimo stotis, Tuberkuliozinis Institutas ir Sanitarijos-Epidemiologijos Stotis. Minėtos institucijos sudaro savotišką studentų medikų miestelį.

● *Kauno Medicinos Institutą* šiemet baigė 214 gydytojų, 53 dantų gydytojai, 63 provizoriai ir 10 biofizikų.

● *Dr. Alvydas Koncė*, atlikęs interno stažą San Francisco ligoninėje, Kalifornijoje, grįžo į Čikagą ir pradėjo specializuotis ortopedijoje Northwestern Universitete.

● *Dr. Arvydas Tauras* jau treči metai, kaip atlieka chirurgijos rezidenciją Milwaukee, kur Dr. William H. FRAKELTON priežiūroje atliko *chirurginius eksperimentus* su virš 80 žiurkių, joms perpiaunant sėdimuosius nervus (sciatic nerves) ir proksimalinius galus padengiant silikono kepuraitėmis, su tikslu išvengti augimo skausmingų neuromų. Atliktų eksperimentu makroskopiniai ir mikroskopiniai duomenys rodo, kad perpiautų nervų galai, adengti su silikono kepuraitėmis, neturėjo neuromos reiškinių, gi priešingai nepadengti nervų galai rodė perineuralinio fibrozės bei ryškios neuromos požymius.

Klinikiniai stebėjimai buvo daryti ir su žmonėmis. Buvo operuoti 6 pacientai su post-traumatinėmis neuromomis ir jų nervų galai buvo padengti su silikono kepuraitėmis. Šešių mėnesių laikotarpyje 5 pacientai neturėjo jokių simptomų buvusių neuromų, gi šeštajame neuromos recidyvavo.

Šių tyrimų išvada: silikono kepuraitių uždėjimas ant nupiautų nervų galų yra, kaip preventyvinė priemonė išvengti atsiradimo skausmingų neuromų.

Šių metų Chirurgų Kolegijos suvažiavime dr. Arvydas Tauras apie šiuos tyrimus padarė pranešimą, kurio santrauka buvo atspausdinta Surgical Forum Volume XVIII.

Moterų Kampelis

REDAKTORĖ B. KOŽICIENĖ

Šeštasis PLGS suvažiavimas įvykęs Cleveland, Ohio labai plačiai buvo aprašytas lietuviškoje spaudoje ir net ten nebuve, galėjo susidaryti neblogą ir gana tikslų vaizdą. Suvažiavimas buvo gausus, programa ir įvairi, ir įdomi. Atvykusiųjų neapvyllė.

Moteriška akimi apsižvalgius ir pajutus vidinės nuotaikas galima pripažinti, kad suvažiavimai kas kart tobulėja. Šeštadienio vakare, pobūvyje, be draugijos narių ir svečių buvo matyti net keletas stalų jaunimo. Prie Ohio gydytojų draugijos pastangų prisidėjo ir Pagalbinis Moterų Vienetas, vadovaujamas energingos p. Lenkauskienės ir p. Eimontienės. Jų dėka dalyvavusių gydytojų žmonos turėjo progos pabendrauti priešpiečiuose prie Erie ežero kranto, o po to aplankė Clevelando meno muziejų. Gydytojų šeimų jaunimas turėjo savo pasilinksminimą sekmadienio vakare. Pasimatę po ilgos pertraukos, pabendravę, dauguma išsiskirstė su viltimi vėl susitikti sekančiame suvažiavime — Toronte.

1967 m. rugsėjo 29 d. Illinois Pagalbinis Moterų Vienetas pradėjo savo darbo metus. Pas p. p. Aldoną Beinorienę susirinko 20 narių — gražus skaičius. Tik Chicago kaž kodėl sustingus — kur visos narės? Ir naujos ir senos (ne amžium, bet organizacijoje)? Kuo daugiau narių, tuo daugiau minčių, tuo įvairesni susirinkimai, tuo daugiau galima ir nuveikti. Vienybėje galybė! Laukiame!

Jaukiame p. Aldonos Beinorienės bute susirinkimą pradėjo Vieneto pirmininkė Janina Vienužienė. Didelių metinių planų šiais metais nedaro. Praktika parodė, jog planai sunkiai įvykdomi pvz. kad ir metų gale, todėl apsiribojama kelių mėnesių planais — taip lengviau įvykdomi.

Stipendijų Fondo pirmininkė Dalia Bobelienė pranešė, jog vienas mūsų stipendijantų, Vytautas Kerpė išvyko į kariuomenę ir jam šiuo metu stipendija nereikalinga. Dar yra vienas prašymas, A. A. Dr. Kuzmos našlės ir susirinkimas vienbalsiai nubalsavo jį patenkinti.

Kaip paprastai, taip ir šį kartą Valė Mažeikienė „terrorizavo“ visas, rinkdama metinį mokesčių fondui. Fondas Gyvuoja!

Artimiausias vieneto uždavinys — **Kalėdų eglutė**. Šiame susirinkime išrinkta tik programos komisija. „Demokratiškai“ — neleidžiant net išsižioti, išrinkta pernykštė: K-ja Valė Mažeikienė (Lake Zurich), Janina Šalnienė (Grayslake), Birutė Kožicienė (Libertyville). Komisija kviečia p. Viliūniene paruošti programėlę iš Chicagoje gyvenančių vaikų. Eglutė įvyksta gruodžio 3 d. Dariaus-Girėno salėje. Pageidaujama vieno veiksmo vaidinimėlis arba bent mažas montažas. Tik kuo mažiau repetacijų! Lengviausia atskiri numeriai.

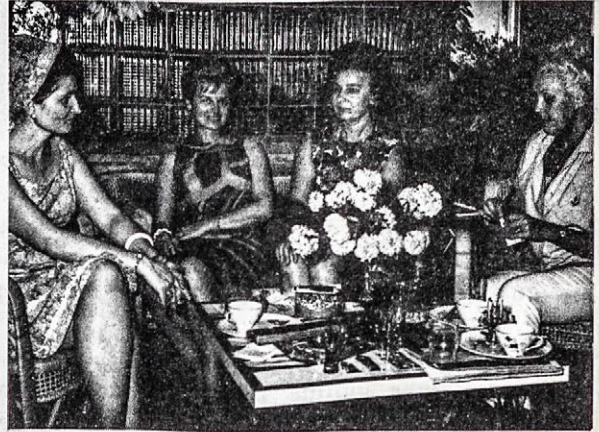
Gydytojų Dr-jos valdyba kreipėsi į Pagalbinio Moterų Vieneto valdybą prašydama jų susirinkimuose paruošti užkandžius. Susirinkime dalyvavusios narės tam griežtai pasipriešino. Esą, Chicagos moterys turi tuo pasirūpinti. Kadangi daugumoje dalyvavo „provincijos“ moterys, maitinimo klausimas buvo išspręstas neigiamai.

Antroje dalyje buvo dr. Liaugmino paskaita apie vaikus. Kodėl vaikai neklauso? Davęs keletą pavyzdžių priėjo išvados, kad išorinė drausmė iššaukia pasipriešinimą. Į vaiką reikia veikti iš vidaus — motyvacija. Tėvams žinojimo neužtenka. Atseit, pedagogai išauklėja šimtus vaikų, bet savo vaiko išauklėti nepajėgia — trūksta motivacijos, racionališko. Dažnai tėvai stengiasi per vaikus pasiekti tai, ko patys gyvenimo nepasiekė. Pagal prof. Busch motina gimdo vaiką du kartu: fiziniai ir dvasiniai. Asmenybės formavimas priklauso ne vien nuo tėvų, bet ir nuo aplinkos. Jai (asmenybei) susiformuoti reikalingas tėvų pripažinimas, meilė, saugumo jausmas, socialinės ir moralinės formos, estetikos supratimas.

Klaustytojos domėjosi paskaita ir klausė įvairių klausimų. Ačiū Dr. Liaugminui. Būtų gera dar kartą išgirsti Dr. Liaugminą kalbant apie normaliose sąlygose (ar bent mūsų nuomone normaliose) augančius vaikus ir jų iškrypimus.

Lietuviškas jaunimas svečiuose pas Ambrozaičius.

Šeimininkė p. M. Ambrozaitienė su mamytėmis vaišiniasi jaunimo gegužinėje.

● *Marijos Ambrozaitienės* namuose, ant Michigano ežero augštos krantinės rugpiūčio pabaigoje buvo suruošta gegužinė Illinois Pagalbinio Moterų Vieneto narių jaunimui. Susirinko nemažai gimnazijos amžiaus mergaičių ir berniukų. Oras pasitaikė puikus, todėl ir programa buvo įvairi: Jaunimas sportavo, maudėsi, žaidė ir užkandžiavo. Jaunimui liko malonūs prisiminimai ir naujos pažintys. Vieneto valdyba dėkinga p. Ambrozaitienei ir talkininkavusioms mamytėms: p. Kyrienei, p. A. Mažeikienei, ir p. Kaunienei.

● *Telšiškių suvažiavime* Chicagoje dalyvavo šios gydytojų žmonos: p. Irena Kyrienė, Jadvyga Gineitienė, Vanda Majauskienė ir p. Drukteinienė.

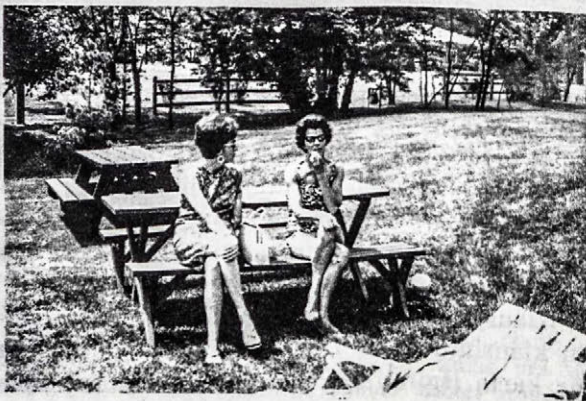
● *Santaros Šviesos suvažiavime* Tabor Farm, Mich. dalyvavo Illinois Pagalbinio Moterų Vieneto pirmininkė Janina Vienužienė ir p. Dalia Bylaitienė.

● *Skauciu Seserijos vadovių suvažiavime* St. Catharines, Ontario dalyvavo Birutė Kožicienė.

● *Aldona Grinienė* šią vasarą dalyvavo skaucių Seserijos suruoštuose vadovių kursuose ir vadovių stovykloje Rako stovyklavietėje.

● *Jonė Valaitienė* su šeima šios vasaros atostogas praleido Sana Bell Island, Florida, netoli Fort Meyers; ji susizavėjusi šia sala.

● *Leonora Masalskytė-Kilikonienė* kartu su vyru dr. Vytautu, prasidėjus emigracijai, vyko į Australiją. Iš ten 1965 m. atvyksta į USA ir apsigyvena New Yorke. Vyru išlaikius Illinois ir Ohio egzaminus, apsigyvena Meadowdale, Ill., o vėliau Arlington Hts. 1967 m. vyru baigus akių ligų rezidenciją, persikelia į Mount Prospect, Ill. P. Kilikonienė yra Moterų Pagalbinio Vieneto narė, o šiuo metu ir valdybos narė, augina sūnų Eduardą, kuris šiais metais baigė Šv. Juozapo mokyklą su trimis medaliais ir garbės pažymėjimais. Pereitą vasarą pas Kilikonius iš Lietuvos atvyko p. Leonoros mamytė.

Clevelando pomios šnekučiuojasi.

KRONIKA

ILLINOIS

LF Taryba su spaudos atstovais dr. G. Baluko rezidencijoje.

● Rugsėjo mėn. Chicagos LB apygardos valdybos ir Lituaništinė mokyklom remti komiteto posėdis įvyko dr. G. Baluko rezidencijoje. Per posėdį dr. P. Kisielius pranešė, kad daktarai vajų sutelkė apie 2000 dol., kas sudaro beveik pusę visų sutelktų lėšų. Iš daktarų be dr. Kisieliaus rinkime dalyvavo to komiteto nariai dr. J. Valaitis, dr. F. Kaunas ir dr. G. Balukas.

Balfo pirmininkas A. Gintneris pranešė, kad iš 20,000 dol. kasmet sudedamų Chicagoj Balfui 5,000 sudeda lietuviai gydytojai.

● Prieš kurį laiką Chicagoje įsikūrė lietuvių golfinkų klubas, kurio pirmininku yra dr. Steponas Biežis.

● *Lietuvių Moterų Dantų Gydytojų Draugijos* metinis susirinkimas buvo birželio 4 d. P. Leveckienės namuose, Metuchen, N. J. Draugijos valdybą sudarė: dr. A. Didžiulienė—pirm. ir dr. S. Kungienė, dr. P. Leveckienė ir dr. J. Skripkuvienė. Visos gyvena New Jersey valstybėje. Pirmininkė A. Didžiulienė pasveikino susirinkusius ir padarė pranešimą apie veiklą. Pranešimą padarė taip pat ir išdininkė. Į naują valdybą išrinkta visais balsais: Dr. S. Birutienė, dr. E. Bobelienė, dr. S. Dimienė, dr. J. Šukienė.

Dr. F. Ignaitienės pastangom draugijos vardu buvo išsiųstas siuntinys į Lietuvą sunkiai sergančiai kolegei. Po to buvo labai įdomi dr. B. Preikštienės pasakaita „Hormonai moters gyvenime“. Po oficialiosios dalies buvo vaišės sode.

● Dr. Kazys Bobelis, šv. Juozapo ligoninėje, Elgine, išrinktas tos ligoninės štabo viceprezidentu. Ligoninei priklauso daugiau kaip šimtas gydytojų, tarp jų tik trys lietuviai. Pagal įstatus po kiek laiko viceprezidentas tampa medicinos štabo prezidentu.

KANADA

● Dr. E. Norvaišienė, vaikų ligų gydytoja, rugsėjo mėn. sulaukė 75 metų amžiaus. Ji visą laiką domisi lietuviška veikla ir ją nuoširdžiai remia. Biuletenio Redakcija linki sveikatos ir ilgiausių metų Sukaktuvinikei.

BRITANIJA

● Docentas Petras Baublys, vaikų ligų katedros vedėjas Vilniuje, su žmona iš Vilniaus buvo atvykęs atostogų į Londoną, kur gyvena vienas jo brolis ir kur ta proga suvažiavo visi kiti Baublai iš Vokietijos ir JAV.

OKUPUOTA LIETUVA

● *Docentas A. Mickis*, Kauno medicinos instituto farmakologijos katedros vedėjas, su grupe moksleivių dalyvavo Varnoje-Bulgarijoje vykusiame fiziologų kongrese. Jis padarė pranešimą apie Kauno medicinos instituto centrinės mokslinių tyrimų laboratorijos darbus smegenų elektrofiziologijos srityje.

● *Dr. Algirdas Margeris*, socialistų veikėjas, per paskutinį dešimtmetį palinkęs į „pažangiųjų“ t. y. komunistų, pusę, gegužės 30 d. išvyko gyventi į Lietuvą. Šis 78 m. amžiaus veikėjas atvyko Amerikon 1907 m. Medicinos daktaro laipsnį gavo 1925 m. Čikagos medicinos mokykloje ir nuo tada vertėsi privačia praktika.

Štai ką jis rašo, grįžęs į Lietuvą, „Tiesa“ 1967m. birželio 17 d.:

„Amerikoje išgyvenau šešiasdešimt metų, bet man ten visada buvo šalta, šilumos savo širdžiai, sielai nesuradau. Man nepatiko toks kietas, gal būt, aklas imperializmo ir militarizmo kraštas, tas per daugelį metų nesikeičiantis mažų tautų puolimas...“

„Mano pacientai (JAV) — įvairių pažiūrų žmonės. Ateina ir vėliau iš Lietuvos pasitraukusių, ir labai

nemėgstančių dabartinės santvarkos tėvų žemėje. Jie leidžia savo leidinius, šmeižia Tarybų Lietuvą...“

Neaišku, kodėl dr. A. Margeris taip ilgai laukė, nes jo išsvajota santvarka Lietuvoje yra jau virš 20 metų.

● *Profesorė Janina Lašienė* Kauno Medicinos instituto profesorė, šiemet atšventė 70 m. amžiaus ir 45 mokslinės-pedagoginės bei praktinės gydytojo-patologo-anatomo veiklos metų.

Baigusi medicinos studijas 1922 m., J. Lašienė pradeda dirbti besikuriančiame Kauno u-to medicinos fakulteto vyr. asistente, o nuo 1941 m. išrenkama pataloginės anatomijos katedros vedėja. Prof. J. Lašienė yra parašiusi mokslinių straipsnių onkologijos, endokrinologijos, ligų patogenezės ir profilaktikos klausimais. Jai vadovaujant, pokariniame periode Medicinos instituto pataloginės anatomijos katedrai, paruošta visa eilė specialistų-patologoanatomų.

Nepriklausomybės laikais ji dalyvavo draugijų „dova su tuberkulioze“ ir „Kova su vėžiu“ veikloje. Pokario metais ji aktyviai dalyvauja ypatingosios komisijos „fašistų žiaurumams“ tirti darbe.

DR. STASIUI PETRAUSKUI

žmonai ONAI mirus, drauge liūdėdami nuoširdžiausių užuojautą reiškia

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga

MIDWEST

SURGICAL & HOSPITAL SUPPLY COMPANY

Distributors of surgical instruments, equipment and orthopedic appliances; drugs, biologicals and injectables.

7209 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60621 Tel. HUDSON 3-2066

Compliments of: SHELLY WEISBERG, Medical Service Representative

J. B. ROERIG & CO.

6152 NORTH SPRINGFIELD

CHICAGO, ILLINOIS 60645

PROFESSIONAL PHARMACIES

REMBLAKE — ROCHKES

Apothecary
2421 W. 63rd Street
HE 4-1500
Open Daily 9:30 — 10
Wednesday and Saturday 9:30 — 9

ROCHKES

Medical Arts Pharmacy
3213 W. 63rd Street
WA 5-4787
Open Daily 10 — 10
Sunday 10 — 2

MARQUETTE

Medical Building Pharmacy, Inc.
6132 So. Kedzie Avenue
Open daily 10 — 10
Saturday 9:30 — 6

GR 6-3535
Wednesday 10 — 6

PHYSICIAN'S, DIABETIC'S AND SICKROOM SUPPLIES
WE OFFER A FREE AND EFFICIENT PICKUP & DELIVERY SERVICE

6910 SO. FAIRFIELD AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60629

HAMES OLDSMOBILE, INC.

2442 West Columbus Avenue

Chicago 29, Illinois

GROvehill 6-1010

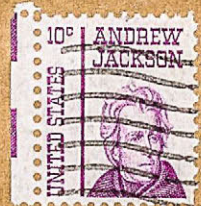
FOR THE BEST DEAL AND SERVICE

For those who like to deal with a quality place of business, there is no finer than HAMES Oldsmobile.

The Hames dealership specializes in selling and servicing the medical profession as is attested by it's many happy and satisfied doctors throughout Chicago land.

RETURN TO:

Lithuanian Medical Bulletin
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453
Return postage guaranteed.

Dr. V. Tumeniene,
7042 So. Maplewood Ave.,
Chicago, Ill., 60629